II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE

z dne 2. decembra 2009

o državni pomoči C 39/08 (ex N 148/08), ki jo namerava Romunija izvajati za usposabljanje v družbi Ford Craiova

(notificirano pod dokumentarno številko C(2009) 9350)

(Besedilo v romunskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2010/357/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami [1],

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Romunija je z dopisom z dne 1. aprila 2008 Komisijo obvestila o ad hoc individualni pomoči za usposabljanje v znesku 57 milijonov EUR za avtomobilskega proizvajalca Ford Romania SA s sedežem v Craiovi.

(2) Komisija je z dopisom z dne 10. septembra 2008 Romunijo obvestila, da se je v zvezi s priglašeno pomočjo odločila za sprožitev postopka iz člena 88(2) Pogodbe ES (zdaj člen 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije) [2], pri čemer je zainteresirane stranke pozvala, naj predložijo svoje pripombe [3].

(3) Romunija je svoje pripombe predložila v dopisu z dne 7. novembra 2008. Komisija se je 18. in 19. novembra 2008 v prostorih tovarne v Craiovi sestala z romunskimi organi in predstavniki družbe Ford.

(4) Komisija je z dopisom z dne 26. novembra 2008 odobrila prošnjo upravičenca za podaljšanje roka za predložitev pripomb. Družba Ford je svoje pripombe predložila v dopisu z dne 18. decembra 2008. Te pripombe so se Romuniji posredovale z dopisom z dne 9. marca 2009.

(5) Komisija je z dopisoma z dne 6. marca 2009 in 23. junija 2009 zaprosila za dodatne informacije. Romunski organi so odgovorili 2. aprila 2009 in 22. julija 2009.

(6) Komisija ni prejela pripomb drugih zainteresiranih tretjih strank.

[1] UL C 270, 25.10.2008, str. 29.

[2] Člena 87 in 88 Pogodbe ES sta z učinkom od 1. decembra 2009 postala člena 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Oba sklopa določb sta vsebinsko enaka. V tem sklepu je treba sklicevanja na člena 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije razumeti kot sklicevanja na člena 87 in 88 Pogodbe ES, kadar je to ustrezno.

[3] Odločitev Komisije o sprožitvi postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije*; glej opombo št. 1.

2. OPIS PROJEKTA

Upravičenec do pomoči

(7) Upravičenec do pomoči je družba Ford Romania SA, ki je del družbe Ford Motor Company in je 12. septembra 2007 od romunske agencije za privatizacijo AVAS kupila tovarno in podjetje za proizvodnjo avtomobilov, ki sta ju v Craiovi prej upravljali družbi SC Automobile Craiova SA in SC Daewoo Automobile SA (v nadaljnjem besedilu: družba Ford Craiova).

(8) Komisija je v Odločbi z dne 27. februarja 2008 ugotovila, da je privatizacijski sporazum vključeval nezdružljivo pomoč, in zahtevala vračilo 27 milijonov EUR ([4]). Ta znesek je bil skupaj z obrestmi vrnjen 27. junija 2008.

(9) Družba Ford je tovarno avtomobilov v Craiovi kupila, da bi v letu 2009 začela proizvajati dva nova tipa vozil (B-MAV, ki je majhen večnamenski model, in ISV, lahko vozilo, primerno za prevoz blaga in/ali potnikov), v letu 2011 pa novo generacijo motorjev z majhnimi izpusti CO_2. Ta projekt bo vključeval vzpostavitev dveh novih proizvodnih linij, pri čemer je ocenjena skupna vrednost naložb 675 milijonov EUR. Družba Ford se je v privatizacijskem sporazumu zavezala, da bo ohranila sedanjih 3 900 delavcev in ustvarila nova delovna mesta, da bi se skupno število delavcev do konca leta 2012 povečalo na 9 000.

(10) Tovarna v Craiovi je v prikrajšani regiji, ki je upravičena do pomoči na podlagi člena 107(3)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Komisija je z Odločbo z dne 30. aprila 2008 odobrila 143 milijonov EUR regionalne pomoči za družbo Ford Craiova, kar ustreza najvišji dovoljeni intenzivnosti pomoči za večji naložbeni projekt tega obsega v regiji, ki je upravičena do osnovne največje intenzivnosti pomoči v višini 50 % upravičenih naložbenih stroškov ([5]).

Projekt usposabljanja

(11) Priglašena pomoč je namenjena celovitemu petletnemu programu usposabljanja, ki ga namerava zagotoviti družba Ford za sedanje število zaposlenih (3 900) in prihodnje delavce v tovarni avtomobilov v Craiovi, tj. za skupno do 9 000 delavcev. Ocenjeni stroški za program usposabljanja so 185,5 milijona EUR ([6]), pri čemer bo 128,5 milijona EUR prispevala družba Ford, 57 milijonov EUR pa bo zagotovila Romunija v obliki pomoči za usposabljanje.

(12) Struktura programa usposabljanja ima dve razsežnosti.

(13) Vertikalna razsežnost programa vključuje več ravni. Prva raven zajema usposabljanje, ki je zahtevano v zakonodaji EU/romunski zakonodaji in/ali je potrebno za učinkovito upravljanje tovarne, kar je mogoče opredeliti kot „usposabljanje za namene družbe“. Ta raven usposabljanja ni upravičena do pomoči. Njene ocenjene stroške v višini približno 29,7 milijona EUR v celoti krije družba Ford. Dodatne ravni vključujejo: usposabljanje, ki bi se brez pomoči zagotavljalo le delno (tj. do 40 % celotne vsebine programa), usposabljanje, ki se brez pomoči ne bi zagotavljalo, in usposabljanje, povezano z izborom kategorij delavcev.

(14) V okviru horizontalne razsežnosti program ponuja 269 usposabljanj, razdeljenih na štiri glavne teme/sklope usposabljanja:

— Varnost: 79 programov je namenjenih razvoju kulture varnosti na delovnem mestu. To usposabljanje se deli na štiri glavne podteme: osnovna varnost na delovnem mestu, varna uporaba strojev in osebne zaščitne opreme, varnost pešcev ter ugotavljanje in preprečevanje nevarnosti in tveganj. Vsako usposabljanje je sestavljeno iz uvodnega dela, ki mu sledi poglobljeno usposabljanje za oblikovanje novih navad in vedenjskih vzorcev. Med 79 programi v tem sklopu jih je 61 namenjenih fizičnim delavcem in osebju na vodstvenih položajih, 18 programov pa je namenjenih le zadnji kategoriji zaposlenih.

Usposabljanje, ki ga mora družba zagotoviti za izpolnitev notranjih varnostnih standardov družbe ter zahtev iz varnostnih predpisov EU in romunskih varnostnih predpisov, se ne šteje za upravičeno do pomoči ([7]). Upravičeni stroški za ta sklop dosegajo 17,57 milijona EUR, pri čemer se lahko zaprosi za pomoč do višine 8,43 milijona EUR.

([4]) Odločba Komisije 2008/717/ES z dne 27. februarja 2008 o državni pomoči C 46/07 (ex NN 59/07) Romunije za podjetje Automobile Craiova (nekdanji Daewoo Romunija) (UL L 239, 6.9.2008, str. 12). Komisija je ugotovila, da je bila privatizacijska cena nižja v zameno za zavezo družbe Ford, da ohrani sedanje število zaposlenih (3 900) in do leta 2012 ustvari nova delovna mesta do skupno 9 000 delavcev ter doseže proizvodno raven 200 000 vozil na leto. Komisija je zahtevala vračilo 27 milijonov EUR, kolikor znaša razlika med neto vrednostjo sredstev in nakupno ceno. Romunska vlada je v okviru privatizacijskega dogovora 7. novembra 2007 podpisala zavezujoč dopis, s katerim se je zavezala, da bo družbi Ford za projekt v Craiovi namenila regionalno pomoč v višini 156 milijonov EUR in pomoč za usposabljanje v višini 57 milijonov EUR.

([5]) Odločba Komisije z dne 30. aprila 2008 o državni pomoči N 767/2007, Regionalna naložbena pomoč za družbo Ford Craiova (UL C 238, 17.9.2008, str. 4).

([6]) Kot je 18. decembra 2008 navedel upravičenec.

([7]) To so: uvodno usposabljanje glede varnosti in zdravja pri proizvodnji, uvodno usposabljanje o varnem dostopu do delovnega mesta (varni celici), izobraževanje o prekinitvi dejavnosti za nadzor nad energijo in električnem zaklepanju (ECPL), izobraževanje o ECPL za proizvodnjo, uvodno usposabljanje glede varnosti in zdravja za pisarniške delavce, predstavitev obrata za obiskovalce in pogodbene delavce, načrt za odzivanje v zvezi z okoljsko energijo, mehanski protivlomni sistem (MATS) in upravljanje podatkov o nevarnih snoveh, ocenjevalci tveganja, uvodno usposabljanje glede ograjenih območij ali gradbišč, ocenjevanje požarnega tveganja in varnosti, izobraževanje glede zakonskih zahtev o varnosti (dvakrat na leto), izobraževanje glede varnosti pešcev (dvakrat na leto), varnost in zdravje za upravljavce ter odbor za varnost in zdravje, prva pomoč.

— Temeljna znanja: 59 programov, ki podpirajo osebni razvoj delavcev, tako da jim zagotavljajo pridobivanje splošnih znanj. Usposabljanja so razdeljena na te podteme: romunski jezik za delavce iz tujine, vodstvene sposobnosti za nadzornike/vodje, outlook in osnovna znanja na področju IT, znanje angleškega jezika za lokalne delavce, izboljšanje pismenosti in računskih spretnosti, osnovne vodstvene sposobnosti za delavce na vseh ravneh, poglobljeno usposabljanje na področju IT in individualno poglobljeno usposabljanje izbranih delavcev „vzornikov“. Natančneje, 14 programov je namenjenih fizičnim delavcem in osebju na vodstvenih položajih ([8]), 45 programov pa je namenjenih le zadnji kategoriji zaposlenih.

Ocenjene stroške programov, ki niso upravičeni do pomoči, bo v celoti krila družba Ford ([9]). Upravičeni stroški za ta sklop dosegajo 93,13 milijona EUR, pri čemer se lahko zaprosi za pomoč do višine 46,56 milijona EUR. Natančneje, proračuna za programa izboljšanja pismenosti in računskih spretnosti, ki bosta na voljo fizičnim delavcem in osebju na vodstvenih položajih, naj bi obsegala po približno 22,5 milijona EUR.

— Ključne poslovne spretnosti: 73 programov, namenjenih izboljšanju znanja delovne sile o evropskih in svetovnih podjetniških praksah. Del usposabljanj, zagotovljenih v tem sklopu, ki ga sestavlja 20 programov ([10]), vključuje fizične delavce in osebje na vodstvenih položajih (vodje skupin, nadzornike, specializirano osebje in direktorje). Preostali programi so namenjeni samo zadnjim kategorijam zaposlenih. Tri področja usposabljanja v tem sklopu, in sicer posebni sistemi IT v družbi Ford, poslovni procesi v družbi Ford in notranji nadzorni postopki v družbi Ford, vključujejo programe, potrebne za učinkovito upravljanje tovarne, zato niso upravičeni do pomoči. Preostali programi so opredeljeni kot izbirni ali dodatni, pri čemer je njihov namen izboljšanje ravni izkušenj in znanj delavcev. Ta dodatna področja usposabljanja vključujejo splošne teme, kot so: znanje projektnega vodenja, funkcionalno strokovno znanje (človeški viri, nakupi, finance), program Six Sigma (izboljšanje kakovosti), dodatno individualno usposabljanje za izbrane delavce „vzornike“.

Skupni upravičeni stroški za ta sklop usposabljanj so ocenjeni na približno 8 milijonov EUR, pri čemer bo 4 milijone EUR prispevala družba Ford, preostali 4 milijoni EUR pa bodo zagotovljeni v obliki pomoči. Stroške usposabljanja za namene družbe v tem sklopu v celoti krije ta družba ([11]).

— Industrijske spretnosti: 58 programov, katerih skupni cilj je zagotovitev ravni industrijskih spretnosti, ki presega raven, potrebno za opravljanje poklica, in delavcem omogoča obvladovanje izzivov pri uporabi nove tehnologije v splošnem proizvodnem okolju. Pri dveh izmed teh programov, in sicer sestavljanju motorjev ter simulaciji proizvodnje, gre za usposabljanje za namene družbe, zato nista upravičena do pomoči. Preostali programi so opredeljeni kot dodatno/izbirno usposabljanje ter vključujejo različne teme v okviru širokih tem elektrotehnični/mehanični poklici in razširjeno vzdrževanje. Večina programov, zagotovljenih v tem sklopu, je namenjena fizičnim delavcem in osebju na vodstvenih položajih ([12]).

Skupni upravičeni stroški za ta sklop usposabljanj so ocenjeni na približno 39,1 milijona EUR, pri čemer bo 18,9 milijona EUR prispevala družba Ford, za preostalih 18,2 milijona EUR pa je mogoče zaprositi za pomoč.

(15) Stroške dela programa usposabljanja za namene družbe Ford bo ta družba v celoti krila, ocenjeni pa so na 29,73 milijona EUR ([13]). Za dodatno usposabljanje, ki se šteje za upravičeno do pomoči, sta v spodnji preglednici (v milijonih EUR) navedena razdelitev upravičenih stroškov med sklope programa usposabljanja in prispevek družbe Ford.

([8]) To so: vloga skupin pri določanju ciljev in razvoju politike, stalno izboljševanje, uvod v uporabo osebnih računalnikov s programsko opremo MS Windows XP, osnove programa MS Excel, osnove programa MS Word 2003, zmogljivosti za krepitev skupinskega duha, vrednotenje razlik, ustvarjanje uspeha – različnost in dostojanstvo na delovnem mestu, usposabljanje vodij usposabljanja, uspešna skupinska srečanja, opismenjevanje, poslovna matematika, uvod v pregled stanja, angleški jezik, usposabljanje vodij za posebne proizvode.

([9]) To so: usposabljanje za sezname nalog, uvod v pregled stanja ter strategije, cilji in ključni kazalniki uspešnosti.

([10]) Na primer: načela proizvodnje, analiza osnovnih vzrokov (pet vprašanj), tehnike „visual factory“, preprečevanje napak, ugotavljanje in reševanje težav, stalne izboljšave, pregled kakovosti, statistični nadzor postopkov, načela poslovnega vedenja, proizvodni sistemi itd.

([11]) Družba krije naslednje posebne programe: notranji nadzor postopkov, upravljanje in hramba dokumentov, uporaba statističnega nadzora postopkov v družbi Ford, poslovno ravnanje v družbi Ford, notranji nadzor v družbi Ford, proizvodni operativni sistemi v družbi Ford, usposabljanje Captura, upravljavsko računovodstvo v družbi Ford, finančno računovodstvo in davčni postopki v družbi Ford, postopki finančne analize v družbi Ford, nakupni postopki v družbi Ford, človeški viri v družbi Ford, sistemi za nakupe in naročila, nadzor nad zasegi in odobritvami, sistemi javnih naročil in zasegov za kupce, neproizvodna spletna obdelava naročil (SNOOPE), izbor okvirnih naročil.

([12]) Razen dveh programov na področju medicinskih znanj, in sicer oživljanje in ravnanje ob elektrošokih ter napredno medicinsko znanje.

([13]) Nominalna vrednost.

	Varnost	Temeljna znanja	Ključne poslovne spretnosti	Industrijske spretnosti	Skupaj
Upravičeni stroški – splošno usposabljanje	16,17	93,13	7,94	36,67	153,91
Upravičeni stroški – posebno usposabljanje	1,49	—	0,16	0,24	1,89
Pomoč za splošno usposabljanje	8,08	46,56	3,97	18,33	76,94
Pomoč za posebno usposabljanje	0,37	—	0,03	0,06	0,46
Pomoč skupaj	8,45	46,56	4,00	18,39	77,44
Prispevek družbe Ford	9,2	46,56	4,08	18,50	78,39

Zgoraj navedene vrednosti skupne pomoči in prispevka družbe Ford so nominalne. Romunija in družba Ford poudarjata, da se je družba odločila za omejitev skupnega zneska pomoči na 57 milijonov EUR. Razliko med skupno pomočjo, do katere bi bil upravičen program, in zahtevanim zneskom 57 milijonov EUR krije družba z lastnim prispevkom, ki se torej poveča na 98,8 milijona EUR.

(16) V okviru dela programa usposabljanja za namene družbe, ki ni upravičen do pomoči, se skupno zagotovi približno 200 000 dni usposabljanja v petih letih, v okviru upravičenega dela programa pa se skupno zagotovi približno 800 000 dni usposabljanja v petih letih. Skladno s tem naj bi se vsak od 9 000 delavcev skupno udeležil povprečno 111 dni usposabljanja v petih letih. Romunija in družba Ford sta zagotovili tudi dokaze, da bo večina vodij usposabljanja, vključenih v program (do 90 %), najetih iz zunanjih specializiranih izobraževalnih središč, pri čemer bo pomemben del usposabljanja potekal v prostorih zunaj tovarne (v zvezi s tem glej tudi uvodno izjavo 18 spodaj, kjer so navedeni upravičeni potni stroški za udeležence in vodje usposabljanj).

(17) Stroški programa usposabljanja so bili ocenjeni na podlagi podobnih stroškov, ki jih je imela družba Ford pri usposabljanju v tovarni v Dagenhamu (Združeno kraljestvo), pri čemer so bili ti stroški prilagojeni, da bi se upoštevale njihove ravni v Romuniji na podlagi prvotnih napovedi (podatki za leto 2008, prilagojeni glede na predvidene stopnje inflacije za prihodnja leta). Skladno s tem so bili ti stroški ocenjeni na dan usposabljanja in na udeleženca usposabljanja (in ne vključujejo plač udeležencev usposabljanj):

Kategorije upravičenih stroškov	Splošno usposabljanje	Posebno usposabljanje
Usmerjanje in svetovanje	[…] (*) EUR	[…] EUR
Honorar za vodjo usposabljanja (dva dneva)	[…] EUR	[…] EUR
Potni stroški za vodjo usposabljanja	[…] EUR	[…] EUR
Potni stroški za udeleženca usposabljanja	[…] EUR	[…] EUR
Amortizacija orodij in opreme	[…] EUR	[…] EUR
Najemnina/amortizacija prostorov za usposabljanje	[…] EUR	[…] EUR
Gradivo za usposabljanje	[…] EUR	[…] EUR
Skupaj	181,00 EUR	265,00 EUR

(*) Zaupne informacije.

(18) Priglašeni upravičeni stroški za ta program (ki vključuje skupaj 9 000 delavcev in bo potekal v štirih letih) so navedeni spodaj (nominalna vrednost, v milijonih EUR):

	Pomoč za splošno usposabljanje	Pomoč za posebno usposabljanje	Skupaj
Stroški za vodjo usposabljanja	[45–50]	[0,5–1,0]	[45–50]
Potni stroški za vodjo usposabljanja	[10–15]	[0–0,5]	[10–15]
Potni stroški za udeleženca usposabljanja	[0–5]	[0–0,5]	[0–5]
Drugi stroški – člen 4(7)(c)	[10–15]	[0–0,5]	[10–15]
Amortizacija	[0–5]	[0–0,5]	[0–5]
Prostori za usposabljanje	[5–10]	[0–0,5]	[5–10]
Usmerjanje in svetovanje	[25–30]	[0–0,5]	[25–30]
Stroški za notranjega vodjo usposabljanja	[0–5]	[0–0,5]	[0–5]
Nadomestila plač udeležencev usposabljanj	[40–45]	[0–0,5]	[40–45]
Upravičeni stroški, ki izključujejo nadomestila plač	[110–115]	[1–2]	[115–120]
Največja pomoč	76,96	0,47	77,44
Prispevek družbe Ford	76,96	1,42	78,39

Pomoč

(19) Pomoč vključuje neposredno donacijo družbi Ford Craiova v višini 57 milijonov EUR za obdobje petih let. Namen pomoči je podpreti projekt usposabljanja, katerega skupni stroški so ocenjeni na 185,5 milijona EUR (nominalna vrednost), pri čemer je 155,8 milijona EUR upravičenih do pomoči za usposabljanje. Večina upravičenih izdatkov je povezanih s splošnim usposabljanjem, in sicer 153,93 milijona EUR, le 1,88 milijona EUR upravičenih stroškov pa je povezanih s posebnim usposabljanjem. Romunija je za ta projekt uporabila intenzivnost pomoči v višini 50 % za ukrepe splošnega usposabljanja in 25 % za ukrepe posebnega usposabljanja. V skladu s tem je projekt upravičen do 76,96 milijona EUR pomoči za splošno usposabljanje in 0,47 milijona EUR pomoči za posebno usposabljanje, kar je skupaj 77,44 milijona EUR pomoči. Vendar se je upravičenec odločil za omejitev državne pomoči na 57 milijonov EUR (glej tudi uvodno izjavo 15 zgoraj).

(20) Romunija trdi, da bi bilo nerealno predhodno predvideti točne stroške usposabljanj za program, katerega načrtovano trajanje je pet let, zato je treba upravičencu do pomoči omogočiti nekaj prilagodljivosti, da pomoč prerazdeli med različne upravičene stroške, če bi se dejansko nastali stroški razlikovali od ocenjenih standardnih stroškov. Ta prilagodljivost mora upravičencu omogočiti, da program usposabljanj sproti izboljšuje v največji možni meri, vendar hkrati upošteva obseg usposabljanja ter skupno količino in intenzivnost pomoči.

(21) Romunija je v dopisu iz julija 2009 še predlagala, naj se pomoč upravičencu izplača vnaprej v časovnih presledkih, določenih v sporazumu z njim (na primer vsake tri mesece) in na podlagi standardnih priglašenih stroškov. Stroške, dejansko nastale v posameznem proračunskem letu, morajo nato pregledati notranji revizorji upravičenca, pri čemer se izplačila pomoči letno prilagodijo glede na veljavne zgornje meje intenzivnosti. Predpise in pogoje za izplačilo pomoči je treba določiti v posebnem romunskem zakonodajnem dokumentu.

3. ODLOČITEV O SPROŽITVI FORMALNEGA POSTOPKA PREISKAVE NA PODLAGI ČLENA 82(2) ES

(22) Komisija je v odločitvi o sprožitvi formalne preiskave z dne 10. septembra 2008 navedla pomisleke glede naslednjih vidikov: upravičenosti pomoči, spodbujevalnega učinka/nujnosti pomoči, kumulacije regionalne pomoči in pomoči za usposabljanje ter skladnosti s tako imenovanim „načelom Deggendorf“ (vsi vidiki so obravnavani spodaj).

Spodbujevalni učinek/nujnost

(23) Komisija se je zlasti spraševala: (i) ali bi družba Ford morda morala del usposabljanja, ki se šteje za upravičenega do pomoči, zagotoviti v vsakem primeru, vsaj za obstoječe delavce, da bi lahko tovarna obratovala na podlagi najnovejše proizvodne tehnologije, in (ii) ali so deli usposabljanja iz sklopa Varnost za družbo morda dejansko obvezni na podlagi varnostnih predpisov EU in/ali romunskih varnostnih predpisov. V tem primeru pomoč ne bi bila združljiva z notranjim trgom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije, saj bi subvencionirala usposabljanje, ki bi se izvajalo v vsakem primeru, in tako ne bi „pospeševala razvoja določenih gospodarskih dejavnosti“.

Upravičenost

(24) Komisija se je spraševala, ali so bili deli usposabljanja, predlaganega za prihodnje delavce, upravičeni, ker je imela družba Ford možnost zaposlovanja kvalificiranih novih delavcev.

Kumulacija/nematerialne regionalne omejitve

(25) V odločitvi o sprožitvi postopka je bilo postavljeno vprašanje, ali bi deli predlaganega usposabljanja morda dejansko odpravili nematerialne regionalne omejitve, ki se kažejo v obliki pomanjkanja znanj zaposlenih delavcev, kar pa je že odpravila regionalna naložbena pomoč, ki je bila družbi dodeljena leta 2008 ([14]).

Načelo Deggendorf

(26) Nove pomoči glede na uveljavljeno sodno prakso ([15]) ni mogoče izplačati, dokler ni v celoti izterjana v preteklosti dodeljena nezdružljiva pomoč. Romunski organi do datuma začetka formalne preiskave niso dokazali, da je bila pomoč, povezana s privatizacijo tovarne v Craiovi, ki jo je Komisija 27. februarja 2008 ([16]) razglasila za nezdružljivo s Pogodbo ES (zdaj Pogodbo o delovanju Evropske unije), v celoti vrnjena.

4. PRIPOMBE ROMUNIJE

(27) Romunija je po začetku postopka preiskave predložila pripombe v zvezi s: (i) pravno podlago za oceno združljivosti pomoči s Pogodbo, (ii) spodbujevalnim učinkom pomoči in (iii) skladnostjo s tako imenovanim načelom Deggendorf.

Pravna podlaga za oceno

(28) Romunija trdi, da je treba v skladu z načelom pravne varnosti pomoč ocenjevati na podlagi meril, ki so veljala ob priglasitvi (april 2008). Takrat se je še vedno uporabljala Uredba Komisije (ES) št. 68/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči za usposabljanje ([17]), 9. avgusta 2008 pa je bila objavljena Uredba o splošnih skupinskih izjemah ([18]) (v nadaljnjem besedilu: Uredba o izjemah), ki je začela veljati dvajseti dan po objavi.

(29) Romunija meni, da se merila za ocenjevanje iz Uredbe o izjemah delno razlikujejo od meril iz Uredbe (ES) št. 68/2001. Poudarja še, da je za namene priglasitve upoštevala največjo intenzivnost pomoči v višini 50 % za splošno pomoč in 25 % za posebno pomoč na podlagi Uredbe (ES) št. 68/2001, v Uredbi o izjemah pa je višina dovoljene intenzivnosti 60 % za splošno usposabljanje in 25 % za posebno usposabljanje.

(30) Romunija meni še, da se je Komisija že v odločbah *Ford Genk* ([19]) in *GM Antwerp* ([20]) odločila za strog pristop k ocenjevanju pomoči za usposabljanje na podlagi merila spodbujevalnega učinka, kar ni skladno s splošnim pristopom Komisije k pomoči za usposabljanje ter cilji iz programa lizbonske strategije.

([14]) Glej opombo 4.

([15]) Sodbi z dne 13. septembra 1995 v združenih zadevah *TWD* proti *Komisiji*, T-244/93 in T-486/93, Recueil str. II-2265, ter z dne 15. maja 1997 v zadevi *TWD* proti *Komisiji*, C-355/95 P, Recueil, str. I-2549.

([16]) Glej opombo 4.

([17]) UL L 10, 13.1.2001, str. 20.

([18]) Uredba Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (Uredba o splošnih skupinskih izjemah) (UL L 214, 9.8.2008, str. 3).

([19]) Odločba Komisije 2006/938/ES z dne 4. julija 2006 o državni pomoči Belgije za Ford Genk C 40/2005 (ex N 331/2005) (UL L 366, 21.12.2006, str. 32).

([20]) Odločba Komisije 2007/612/ES z dne 4. aprila 2007 o državni pomoči C 14/06 Belgije za General Motors Belgium v Antwerpnu (UL L 243, 18.9.2007, str. 71).

Spodbujevalni učinek

(31) Nujnost. Romunija v bistvu trdi, da bi družba brez pomoči zagotavljala manj ambiciozen program usposabljanja, saj bi svojim delavcem ponudila le usposabljanje, ki je nujno za obratovanje tovarne (kar pomeni približno 17 % predlaganega programa katerega stroške bo v celoti krila družba), in veliko manj dodatnega usposabljanja.

(32) Trdi, da bi lahko družba Ford tovarno Craiova upravljala brez zagotavljanja dodatnega usposabljanja, ki se šteje za upravičeno do pomoči, ker imajo sedanji zaposleni izkušnje s proizvodnjo avtomobilov, nova tehnologija, ki naj bi se uporabljala v tovarni, pa omogoča postopek „učenja skozi prakso“, ki je bil preskušen v drugih tovarnah družbe Ford, kjer se tako dodatno usposabljanje dejansko ni zagotovilo.

(33) Romunija natančno pojasnjuje tudi razlikovanje med programi, ki so nujni za obratovanje tovarne (in jih bo v celoti financirala družba), in dodatnimi programi („ki so koristni, vendar ne nujni“) za vsak sklop usposabljanj.

(34) Varnost: večina programov, zagotovljenih v okviru štirih predlaganih podtem (osnovno usposabljanje za varnost na delovnem mestu, varna uporaba strojev in osebne zaščitne opreme, varnost pešcev ter ugotavljanje in preprečevanje nevarnosti in tveganj), se obravnava kot nujna za zagotovitev kulture varnosti na delovnem mestu. Del teh programov bo izveden za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz varnostnih predpisov EU in romunskih varnostnih predpisov, drugi del pa je namenjen izpolnjevanju notranjih varnostnih standardov v tovarni družbe Ford. Kar zadeva te standarde, Romunija pojasnjuje, da družba Ford uporablja notranje varnostne standarde, ki presegajo najmanjše zahteve iz zakonodaje. V vsakem primeru se programi na področju varnosti, ki jih zahteva zakonodaja, in tisti, ki so povezani z notranjo varnostno politiko družbe, ne štejejo za upravičene do pomoči. Njihove stroške bo v celoti krila družba. Dodatno usposabljanje na področju varnosti, za katero se zahteva pomoč v višini 3,2 milijona EUR, je sestavljeno iz individualnega poučevanja za dodatno ozaveščanje in spremembe vedenjskih vzorcev ter individualnega usposabljanja izbranih delavcev „vzornikov“. Te vrste poglobljenega usposabljanja so koristne za delavce, vendar za družbo niso nujne.

(35) Temeljna znanja: ta sklop usposabljanj je namenjen podpori osebnega razvoja posameznikov in je zelo malo povezan z dejanskim opravljanjem poklica. Pomemben del usposabljanja, zagotovljenega v tem sklopu, zadeva splošna znanja na področju IT, učenje angleškega jezika, izboljšanje pismenosti in računskih spretnosti itd. Usposabljanje za izboljšanje pismenosti in računskih spretnosti je na primer namenjeno odpravljanju ugotovljenih pomanjkljivosti pri odraslih, ki delajo v industrijskih sektorjih po vsem svetu, ne glede na njihovo raven izobrazbe. Tako usposabljanje ni nujno za opravljanje poklica, ker tehnologija, ki se uporablja v tovarni, temelji na sistemih „Visual Factory“, ki zagotavljajo poenostavljena vizualna navodila za delo. Z usposabljanjem za izboljšanje pismenosti in računskih spretnosti naj bi bili delavci sposobni bolje oblikovati zamisli/koncepte in jih preprosto izraziti ter količinsko razlagati spremembe v okolju. Ta sklop vključuje tudi usposabljanje za zagotovitev osnovnih vodstvenih sposobnosti za delavce na vseh ravneh. Romunija trdi, da so take sposobnosti in znanja koristna za vse kategorije delavcev ne glede na njihovo raven izobrazbe. Tako usposabljanje najbolj koristi samim delavcem, izboljša kakovost njihovega življenja ter ustvarja pozitivne vplive v regiji in celotni družbi.

(36) Ključne poslovne spretnosti: splošni cilj tega sklopa usposabljanj je zagotavljanje splošnega naprednega poslovnega in funkcionalnega strokovnega znanja. Tri področja usposabljanja zagotavljajo poslovna znanja za namene družbe (posebni sistemi IT v družbi Ford, poslovni procesi v družbi Ford, notranji nadzorni postopki v družbi Ford), pri čemer njihove stroške v celoti krije družba. Z dodatnim usposabljanjem se zagotavljajo znanja, ki so večinoma prenosljiva na druga podjetja ali industrije in zadevajo splošne teme, kot so znanje projektnega vodenja, človeški viri, nakupi, finance, program Six Sigma (metodologija za zmanjševanje števila napak pri ponovljenih postopkih, ki se uporablja v več industrijah) in individualno usposabljanje „vzornikov“, ki nedvomno koristi tudi družbi, ker izboljša delovno okolje z zmanjševanjem hierarhije, vendar koristi predvsem samim udeležencem usposabljanj in izboljšuje njihovo konkurenčnost na trgu delovne sile. Za ta sklop usposabljanj se zahteva pomoč v višini do 4,33 milijona EUR.

(37) Industrijske spretnosti: tudi ta sklop vključuje usposabljanje, ki presega, kar je potrebno za opravljanje poklica. Programe, ki so nujni za izvajanje običajnih proizvodnih nalog, kot so začetek izvajanja, vzdrževanje ter viličarji, robotika in avtomatski stroji, bo v celoti financirala družba. Dodatno usposabljanje se bo zagotavljalo na dveh splošnih področjih: razširitev obsega spretnosti pri elektrotehničnih/mehaničnih poklicih (kar izboljša zaposljivost delavcev, vendar ni nujno za opravljanje poklica) ter razširjeno (temeljito) vzdrževanje, avtomatski stroji in robotika. Delavci se v obeh primerih naučijo uporabljati drugačne visokotehnološke stroje, ki jih uporabljajo na svojem trenutnem delovnem mestu. Ta sklop usposabljanj je razglašen za upravičenega do pomoči v znesku do 18,9 milijona EUR.

(38) Poleg tega Romunija meni, da je treba spodbujevalni učinek predlagane pomoči ocenjevati za program usposabljanj kot celoto in ne ločeno za vsako od tem usposabljanja ali posamezne programe. Ločeno ocenjevanje tem in/ali programov usposabljanja brez upoštevanja njihovega splošnega konteksta lahko povzroči izkrivljene rezultate. Pri takem posameznem ocenjevanju se ne bi upoštevala dodana vrednost programa usposabljanja kot celote, ki ni le preprosta vsota koristi usposabljanj na posameznih področjih.

(39) Upravičenost. Kar zadeva upravičenost usposabljanja, ki naj bi se zagotavljalo novo zaposlenim delavcem, Romunija razlikuje med vprašanjem (nesporne) možnosti družbe, da zaposli kvalificirane nove delavce, in vprašanjem, ali je v njihovem primeru dodatno usposabljanje upravičeno. Dodatno usposabljanje zagotavlja splošna znanja, ki niso nujna za opravljanje poklica, zato je upravičeno in koristno za vse kategorije delavcev ne glede na njihovo preteklo izobrazbo.

(40) Nematerialne regionalne omejitve. Kar zadeva vprašanje, ali predlagana pomoč za usposabljanje odpravlja nematerialne regionalne omejitve, ki se kažejo v obliki pomanjkanja znanj, kar pa je že odpravila regionalna pomoč, Romunija trdi, da se cilji regionalne pomoči za naložbe in pomoči za usposabljanje razlikujejo (in torej obravnavajo različne težave) ter vključujejo različne upravičene stroške. Cilj regionalne pomoči za naložbe je podpreti naložbe v prikrajšanih regijah EU, namen pomoči za usposabljanje pa je povečati naložbe v usposabljanje, ki so v celotni EU premajhne. Poleg tega je „razdelitev“ koristi pri regionalni pomoči obratno sorazmerna z delitvijo koristi pri pomoči za usposabljanje: prva koristi zlasti vlagateljem, druga pa zlasti delavcem.

(41) Romunija poudarja še, da „nematerialne“ regionalne omejitve, ki izhajajo iz pomanjkanja lokalnih znanj, niso eno od meril za določitev prikrajšanih regij v EU – ta merila vključujejo ravni BDP na prebivalca, stopnje brezposelnosti, gostoto prebivalstva itd. Poleg tega je Komisija v preteklosti pomoč za usposabljanje med drugim odobrila na podlagi trditve, da lahko prispeva k odpravljanju slabega konkurenčnega položaja zaradi slabih kvalifikacij lokalne delovne sile (*Webasto* ([21]), *Vauxhall Motors* ([22]).

(42) Poleg tega bi utemeljitev, skladno s katero projekti, za katere je bila dodeljena regionalna pomoč za naložbe, ne bi smeli prejemati pomoči za usposabljanje, implicitno škodila prikrajšanim regijam v Uniji, saj bi jim onemogočila zagotavljanje pomoči za projekte usposabljanja.

Načelo Deggendorf

(43) Romunija je predložila dokumentacijo z dokazi, da je družba Ford Motor Company 27. junija 2008 vrnila nezdružljivo pomoč za privatizacijo v višini 27 milijonov EUR ([23]) in pripadajoče obresti. Zato Romunija meni, da je priglašena pomoč skladna s tako imenovanim načelom Deggendorf.

5. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

(44) Družba Ford je 18. decembra 2008 predložila pripombe, s katerimi je podprla dejstva in trditve Romunije ter dodala nadaljnje argumente v zvezi s spodbujevalnim učinkom predlagane pomoči.

Precejšnji lastni prispevek

(45) Družba Ford poudarja, da se precejšen del tega celovitega programa usposabljanja financira iz njenih sredstev, in sicer do 128,5 milijona EUR od ocenjenih skupnih stroškov za celotni projekt v višini 185,5 milijona EUR. Poleg tega usposabljanje, ki je zakonsko zahtevano in/ali nujno za obratovanje tovarne, ni bilo razglašeno kot upravičeno do pomoči in ga bo v celoti financirala družba. Del programa usposabljanja za namene družbe in katerega stroški so ocenjeni na približno 29,7 milijona EUR, se je za sedanje število zaposlenih začel zagotavljati že leta 2009.

Zmanjšanje učinkov izkrivljanja, ki jih lahko povzroči pomoč

(46) V zvezi z učinki izkrivljanja, ki jih lahko povzroči pomoč, družba Ford poudarja, da program večinoma vključuje splošno usposabljanje, katerega glavni upravičenci so delavci in od katerega ima družba le posredno korist. Zato naj bi bili učinki izkrivljanja, ki jih lahko povzroči pomoč za usposabljanje, le postranski in posredni. Družba Ford meni, da ugotovitve glede učinka pomoči z vidika „strukture zadevnih trgov“ ter „značilnosti sektorja in industrije“ zato niso upoštevne v zvezi s splošnim usposabljanjem, saj se predvidena proizvodnja in tehnične zmogljivosti ne bodo spremenile. V nasprotju s tem se lahko zaradi posebnega usposabljanja neposredno izboljša produktivnost družbe, kar vpliva na njen položaj na trgu. Vendar je posebno usposabljanje le manjši del predlaganega dodatnega usposabljanja.

([21]) Odločba Komisije o državni pomoči N 653/2005, Pomoč za usposabljanje za družbo Webasto Portugal (UL C 306, 15.12.2006, str. 14).

([22]) Odločba Komisije o državni pomoči C 23/2007, Pomoč za usposabljanje za družbo Vauxhall v Ellesmere Port (UL C 243, 17.10.2007, str. 4).

([23]) Glej opombo 4.

Nujnost usposabljanja

(47) Kar zadeva vprašanje, ali bi se deli usposabljanja, ki so bili razglašeni za upravičene do pomoči, morda zagotavljali v vsakem primeru za izpolnjevanje notranjih varnostnih standardov družbe, družba Ford poudarja, da bi taka utemeljitev vodila k normativnemu izkrivljanju v smislu „tekmovanja za zniževanje standardov“: če so do pomoči za usposabljanje upravičene le družbe z nizkimi notranjimi varnostnimi standardi, druge družbe morebiti ne bodo imele spodbude za izboljšanje svojih notranjih varnostnih standardov. Zato se družba Ford sprašuje, ali naj se predlagana pomoč za usposabljanje, ki se v vsakem primeru dodeli upravičencu, določi glede na notranje standarde družbe ali glede na objektivna merila, ki veljajo za vse družbe v zadevnem sektorju. Poleg tega bo družba Ford s tem naložbenim projektom do leta 2012 postala največji industrijski delodajalec v Romuniji. Tovrstne naložbe imajo v gospodarstvu funkcijo „vzornika“, zato romunska vlada podpira načrte družbe Ford, da bi bila tovarna v Craiovi merilo uspešnosti za druge delodajalce in nove vlagatelje.

(48) Družba Ford še poudarja, da dodatno usposabljanje, razglašeno za upravičeno do pomoči, na splošno ni nujno za obratovanje tovarne zaradi sistema „vitke proizvodnje“, ki se zdaj uporablja v skupini Ford. Proizvajalci avtomobilov so sčasoma prešli od „masovne proizvodnje“ k „vitki proizvodnji“, kar je razvoj, ki vključuje predvsem vedenjsko spremembo v smislu krepitve moči na vseh ravneh notranje organizacije. Neupravičeni del programa usposabljanja bi zadostoval za uvedbo te vedenjske spremembe.

Nematerialne regionalne omejitve

(49) Družba Ford podpira trditve, s katerimi Romunija nasprotuje zamisli o morebitnem prekrivanju med regionalno pomočjo za naložbe in pomočjo za usposabljanje, kar zadeva nematerialne regionalne omejitve, ki se kažejo v obliki nižjih kvalifikacij, ter meni, da je treba pri ocenjevanju, ali ima predlagani ukrep pomoči za usposabljanje pozitivne zunanje vplive, upoštevati raven znanj in izobrazbe v regiji.

Nasprotna dejstva

(50) Družba Ford navaja primerjavo med programom usposabljanja, ki ga je zagotovila v svoji tovarni v Saint Petersburgu, in predlaganim programom za tovarno v Craiovi. Namen te primerjave je dokazati, da je mogoče tovarno Ford učinkovito upravljati tudi z manj ambicioznim programom usposabljanja, kot je predlagani program za tovarno v Craiovi, ter da ima posledično ta pomoč za dodatno usposabljanje, zagotovljeno v tovarni v Craiovi, spodbujevalni učinek.

(51) Družba Ford meni, da je primerjava med projektoma usposabljanja ustrezna zaradi naslednjih razlogov:

— Proizvodnja: družba Ford je v Saint Petersburgu prevzela tovarno, v kateri so se prej proizvajali veliki motorji za gradnjo ladij in obrambno industrijo, v tovarni v Craiovi pa so se prej proizvajali avtomobili. Družba Ford v tovarni v Saint Petersburgu proizvaja le vozila (od leta 2002 različice modela Ford Focus II in od leta 2009 model Ford Mondeo), v Craiovi pa bo proizvajala vozila in motorje. V tovarni v Saint Petersburgu v nasprotju s tovarno v Craiovi ni stiskalnice. Ne glede na te razlike družba Ford meni, da so izhodiščne okoliščine v tovarnah v Craiovi in Saint Petersburgu primerljive, ker sta bili obe tovarni pridobljeni za uvedbo novih proizvodnih linij za avtomobile. V obeh tovarnah se uporablja isti „proizvodni sistem družbe Ford (FPS)“, primerljive pa so tudi proizvodne faze, in sicer tudi v smislu ravni znanj, ki se zahtevajo od delovne sile.

— Delovna sila: družba Ford v Saint Petersburgu ni prevzela nekdanjih zaposlenih. Novo zaposleni delavci so bili povprečno mlajši, bolje kvalificirani in manj izkušeni od zaposlenih v tovarni v Craiovi. Ne glede na te razlike družba Ford meni, da so bili zaposleni v obeh tovarnah na začetku primerljivi. Vsi delavci so bili prilagojeni delovnim razmeram v netržnih gospodarstvih, kar je začetna okoliščina, ki se je na primer izrazila v drugačni kulturi varnosti glede na delavce na Zahodu ter slabih upravljavskih in funkcionalnih izkušnjah z večnacionalno družbo (ne glede na raven izobrazbe).

(52) Struktura programa usposabljanja, ki se je zagotavljala v tovarni v Saint Petersburgu, je bila podobna strukturi predlaganega programa za tovarno v Craiovi. Vendar je družba Ford v tovarni v Saint Petersburgu zagotovila le najmanjšo potrebno usposabljanje, pri čemer je bilo osebje na vodstvenih položajih deležno več usposabljanja kot fizični delavci. Proizvodnja se je začela leta 2002, pri čemer so bile na voljo le najmanjše ravni usposabljanja, potrebne za izpolnitev kakovostnih in varnostnih zahtev družbe Ford.

(53) Družba Ford je izdelala simulacijo programa usposabljanja iz Saint Petersburga, če bi se ta uporabil za 9 000 delavcev v tovarni v Craiovi. Ugotovila je, da bi program usposabljanja, kot je bil uporabljen v Saint Petersburgu, skupno zagotovil le približno 26 % obsega usposabljanja, ki se predlaga za tovarno v Craiovi. Natančneje, tak program bi za usposabljanje, kot se predlaga za tovarno v Craiovi, v smislu obsega zagotovil le 57 % na področju varnosti, 2 % na področju temeljnih znanj, 30 % na področju poslovnih spretnosti in 47 % na področju industrijskih spretnosti.

6. OCENA POMOČI

6.1 Obstoj pomoči

(54) Ukrep, ki ga je priglasila Romunija v korist družbe Ford Craiova, izpolnjuje kumulativne pogoje za obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Ukrep je sestavljen iz neposredne donacije, ki jo financira romunska država iz javnih sredstev. Ukrep je tudi selektiven, saj vključuje ad hoc individualno finančno pomoč enemu upravičencu, tj. družbi Ford Craiova. Upravičencu bo ukrep koristil, saj krije del stroškov predlaganega programa usposabljanja. Ukrep izkrivlja konkurenco z dajanjem prednosti upravičeni družbi glede na konkurente, ki ne prejemajo pomoči za podobne namene. Končno, pojavlja se vpliv na trgovino med državami članicami, saj upravičenec in njegovi konkurenti proizvode prodajajo predvsem na trgih EU, vendar tudi na trgih EGP in drugod po svetu.

6.2 Pravna podlaga za oceno

(55) Romunija poziva k odobritvi pomoči na podlagi pravil, ki so se uporabljala ob priglasitvi (aprila 2008). Natančneje, Romunija trdi: (i) da je treba združljivost predlagane pomoči s Pogodbo oceniti na podlagi meril iz Uredbe (ES) št. 68/2001 ([24]), ki se je uporabljala ob priglasitvi, (ii) da Komisija ne bi smela za nazaj uporabljati Uredbe o splošnih skupinskih izjemah (ki je bila objavljena 9. avgusta 2008 in je začela veljati dvajset dni po tem) ([25]) ter na splošno, (iii) da pretirano stroga uporaba merila spodbujevalnega učinka na podlagi odločb v zadevah *Ford Genk* ([26]) in *GM Antwerp* ([27]) ni skladna s splošnim pristopom Komisije k pomoči za usposabljanje.

(56) Sodišče Evropske unije je v sodbi v zadevi Freistaat Sachsen proti Komisiji ([28]) pojasnilo vprašanja v zvezi s časovno omejeno uporabo pravil o državni pomoči za ocenjevanje združljivosti priglašenih ukrepov pomoči. Sodišče je razsodilo, da mora Komisija za oceno združljivosti uporabiti pravila, načela in merila, ki so bila veljavna ob izdaji sklepa in so bolje prilagojena konkurenčnim okoliščinam ([29]). Sodišče v tem smislu dodaja, da „[…] priglasitev načrtovane pomoči ali sheme pomoči, ki jo opravi država članica, ne ustvari dokončnega pravnega položaja, ki bi privedel do tega, da bi se Komisija izrekla o [njeni] združljivosti s skupnim trgom, tako da bi uporabila predpise, ki veljajo na datum te priglasitve. Nasprotno, naloga Komisije je uporabiti predpise, ki veljajo ob njeni odločitvi, saj je treba zakonitost sklepa, ki jo je sprejela v zvezi s tem, presojati samo glede na njih“ ([30]).

(57) Sodišče navaja še, da mora Komisija, kadar se ocena združljivosti opravlja na podlagi novih pravil, zainteresiranim strankam omogočiti, da predložijo pripombe o združljivosti pomoči z navedenimi pravili. Vendar ta postopkovna obveznost ne velja, če nova pravila ne vsebujejo vsebinskih sprememb glede na prejšnja pravila ([31]).

(58) Iz zgoraj navedenega izhaja, da mora Komisija oceniti združljivost pomoči s Pogodbo o delovanju Evropske unije na podlagi pravil in meril, ki so veljala, ko je Komisija sprejela odločbo. Individualno pomoč za usposabljanje, ki ne izpolnjuje pogojev za izjemo, je treba oceniti neposredno na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije, v katerem je navedeno, da je mogoče „pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi,“ šteti za združljivo s Pogodbo o delovanju Evropske unije. Uredbo (ES) št. 68/2001 o pomoči za usposabljanje ([32]) je zamenjala Uredba o splošnih skupinskih izjemah ([33]) dvajset dni po njeni objavi 9. avgusta 2009. Skladno z uvodnima izjavama 29 in 32 ter členom 6(1)(g) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah mora Komisija individualno pomoč za usposabljanje, ki presega 2 milijona EUR na projekt, ne glede na to, ali je dodeljena ad hoc ali v okviru sheme, oceniti individualno na podlagi meril iz veljavnih instrumentov Unije. V ta namen mora Komisija uporabiti Sporočilo ([34]) o določitvi meril za oceno pomoči za usposabljanje, za katero velja posamična priglasitev (v nadaljnjem besedilu: Sporočilo o pomoči za usposabljanje iz leta 2009), ki je bilo objavljeno 11. avgusta 2009 in je začelo veljati dvajseti dan po objavi.

(59) Nazadnje, v skladu z načeli iz zadeve *Freistaat Sachsen* mora Komisija združljivost priglašene pomoči na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije torej oceniti na podlagi Uredbe o izjemah in merila o individualni oceni iz Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009.

([24]) Glej opombo 17.
([25]) Glej opombo 18.
([26]) Glej opombo 19.
([27]) Glej opombo 20.
([28]) Sodba z dne 11. decembra 2008 v zadevi C-334/07 P, ZOdl., str. I-9975.
([29]) *Idem*, uvodna izjava 51.
([30]) *Idem*, uvodna izjava 53.
([31]) *Idem*, uvodna izjava 56; glej tudi sodbo z dne 8. maja 2008 v zadevi *Ferriere Nord* proti *Komisiji*, C-49/05 P, Zodl. še ni bila objavljena odstavki od 68 do 71.
([32]) Glej opombo 17.
([33]) Glej opombo 18.
([34]) Sporočilo Komisije – Merila za analizo združljivosti državne pomoči za usposabljanje, za katero velja posamična priglasitev (UL C 188, 11.8.2009, str. 1).

(60) Komisija meni, da ocenjevanje priglašene pomoči na podlagi pravil in meril iz Uredbe o izjemah ter Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 ni v nasprotju s postopkovnimi pravicami zainteresiranih strank (glej uvodno izjavo 57 zgoraj). Komisija mora skladno s sodbo v zadevi *Freistaat Sachsen* zainteresiranim strankam zagotoviti možnost, da predložijo pripombe o uporabi novih pravil za priglašeno pomoč, če se nova pravila vsebinsko razlikujejo od prejšnjih pravil.

(61) V zvezi s tem Komisija poudarja, da je v odločitvi o sprožitvi formalne preiskave iz septembra 2008 navedla, da se bo pomoč ocenjevala glede na Uredbo o splošnih skupinskih izjemah. Tako je bila zainteresiranim strankam dana možnost, da predložijo pripombe o oceni priglašene pomoči glede na Uredbo o splošnih skupinskih izjemah. Romunija je v pripombah iz novembra 2008 dejansko navedla trditve proti uporabi Uredbe o splošnih skupinskih izjemah v tej zadevi. Romunija je zlasti trdila, da se merila za ocenjevanje iz Uredbe o izjemah delno razlikujejo od meril iz Uredbe št. 68/2001, ki so se uporabljala prej, zlasti kar zadeva največjo intenzivnost pomoči, dovoljeno za splošno usposabljanje, ki se je s 50 % upravičenih stroškov na podlagi Uredbe (ES) št. 68/2001 povečala na 60 % upravičenih stroškov na podlagi Uredbe o izjemah ([35]).

(62) Komisija še meni, da se s sporočilom o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 ne uvajajo vsebinske spremembe glede ocenjevanja pomoči take vrste, kot je predvidena v sodbi v zadevi *Freistaat Sachsen* ([36]). V sporočilu o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 so kodificirana in potrjena dolgo veljavna načela in merila za nadzor državne pomoči v EU, kot so tržne pomanjkljivosti/pozitivni zunanji vzroki, razlikovanje med splošnim in posebnim usposabljanjem, primernost pomoči kot instrumenta politike, merilo spodbujevalnega učinka, načelo sorazmernosti in analiza učinka izkrivljanja, ki ga lahko povzroči pomoč.

(63) Zdi se, da sta Romunija in upravičenec zaskrbljena zlasti zaradi domnevno prestroge razlage in uporabe tako imenovanega merila spodbujevalnega učinka za oceno pomoči za usposabljanje. Vendar Komisija meni, da navedbe merila spodbujevalnega učinka v sporočilu o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 ni mogoče razumeti kot vsebinsko spremembo pravil za ocenjevanje. Zadevi *Ford Genk* ([37]) in *GM Antwerp* ([38]), ki ju Romunija navaja kot primera pretirano ozke razlage merila spodbujevalnega učinka, sta bili dejansko sprejeti pred priglasitvijo. Merilo spodbujevalnega učinka v Uredbi (ES) št. 68/2001 ni bilo izrecno navedeno, čeprav je njegov obstoj neločljivo povezan z oceno združljivosti katerega koli ukrepa pomoči na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe o delovanju Evropske unije in je implicitno vključen v utemeljitev glede morebitne vloge pomoči pri odpravljanju tržnih pomanjkljivosti v uvodnih izjavah 10 in 11 te uredbe. Že v zgodnejšem okviru pomoči za usposabljanje iz leta 1998 ([39]) je bilo merilo spodbujevalnega učinka potrjeno kot eden od glavnih temeljev za oceno združljivosti te vrste pomoči ([40]). Poleg tega sta Romunija in upravičenec med preiskavo zagotovila natančna pojasnila o spodbujevalnem učinku predlagane pomoči v zvezi z njeno nujnostjo in primernostjo, razlikovanju med splošnimi in posebnimi deli predlaganega „upravičenega“ usposabljanja ter (domnevno omejenem) potencialu pomoči za izkrivljanje konkurence.

(64) Glede na te ugotovitve Komisija ugotavlja, da so izpolnjeni pogoji za ocenjevanje pomoči na podlagi meril iz sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 in Uredbe o izjemah, pri čemer so zaščitene postopkovne pravice zainteresiranih strank. Komisija še ugotavlja, da med formalno preiskavo ni prejela pripomb drugih tretjih strank (konkurentov upravičenca itd.).

6.3 **Združljivost pomoči s Pogodbo o delovanju Evropske unije**

(65) V sporočilu o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 so določena merila za ocenjevanje združljivosti s Pogodbo o delovanju Evropske unije, kar zadeva pomoč za usposabljanje, ki presega 2 milijona EUR in bo dodeljena posameznim družbam ad hoc ali na podlagi sheme. Ocena združljivosti takih ukrepov vključuje primerjavo pozitivnih vplivov predlagane pomoči in negativnih posledic, da se oceni, ali prvi prevladajo nad drugimi.

([35]) Člen 39(2) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah.
([36]) Glej opombo 28.
([37]) Glej opombo 19.
([38]) Glej opombo 20.
([39]) Sporočilo Komisije – Okvir pomoči za usposabljanje (UL C 343, 11.11.1998, str. 10).
([40]) Točki 27 in 28 Okvira pomoči za usposabljanje iz leta 1998. V točki 28 je bilo na primer navedeno: „Komisija bo za ugotovitev spodbujevalnega učinka upoštevala, ali pomoč za usposabljanje vpliva tako, da podjetja spodbuja k večjemu prizadevanju v smislu usposabljanja kot sicer ali večjim stroškom za usposabljanje kot običajno. Ukrep pomoči, ki je povezan z običajnimi stroški poslovanja podjetja (standardni uvajalni programi za nove delavce itd.) in namenjen le stalnemu ali občasnemu nižanju stroškov, ki jih ima običajno podjetje, ni spodbujevalen in ga praviloma ni mogoče odobriti. […]“. Glej tudi Loredana von Buttlar in Salim Medghoul (2008): „The Principle of the Incentive Effect Applied to Training Aid – Some Recent Cases“, *Competition Policy Newsletter* št. 3, 2008, str. 85–88, na voljo na: http://ec.europa.eu/competition/publications/cpn/2008_3_85.pdf

(66) Pozitivni vplivi predlagane pomoči se bodo ocenjevali glede na: (i) možnost, da predlagana pomoč odpravi posebne tržne pomanjkljivosti in ustvari pozitivne zunanje vplive (upravičenost), (ii) primernost pomoči kot instrumenta politike, (iii) spodbujevalni učinek in nujnost pomoči ter (iv) dejstvo, ali se znesek pomoči ohranja na ravni najmanjšega potrebnega zneska za doseganje cilja te pomoči (sorazmernost). Negativni vplivi pomoči se bodo ocenjevali v smislu njenega potenciala za izkrivljanje konkurence in trgovine v Uniji glede na značilnosti pomoči in ustreznega(-ih) trga(-ov).

Tržne pomanjkljivosti/pozitivni zunanji vplivi

(67) Skladno s točkami od 5 do 11 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 se bo pomoč štela za upravičeno, če država članica dokaže, da prispeva k povečanju naložb v usposabljanje, saj je premalo naložb na tem področju tržna pomanjkljivost, ugotovljena po vsej EU. Družbe pogosto niso naklonjene naložbam v usposabljanje svojih delavcev, razen če imajo očitne in takojšnje koristi od usposabljanja ali je usposabljanje v vsakem primeru nujno za učinkovito vodenje družbe. Vendar lahko usposabljanje ustvari koristi za gospodarstvo in celotno družbo, zlasti če so znanja, ki jih pridobijo delavci, prenosljiva na druga delovna mesta ali pozitivno vplivajo na družbo. Podjetja bodo načeloma manj naklonjena naložbam v usposabljanje, kadar takojšnje koristi tega usposabljanja za družbo ne presegajo njegovih pozitivnih vplivov. Pomoč je torej upravičena, ker lahko odpravi posebne tržne pomanjkljivosti, kot so premajhne naložbe v usposabljanje, kar je povezano s pozitivnimi zunanjimi vplivi usposabljanja.

(68) Za ugotovitev, ali je pomoč upravičena, ker lahko poveča naložbe v usposabljanje, bo Komisija najprej analizirala značilnosti predlaganega usposabljanja, tj. ali je usposabljanje splošno ali posebno v smislu člena 38 Uredbe o izjemah ali pa morda vključuje kombinacijo obeh značilnosti. Razlikovanje med splošnim in posebnim usposabljanjem je pomembno, ker naj bi splošno usposabljanje ustvarilo več pozitivnih zunanjih vplivov kot posebno usposabljanje, ki koristi predvsem družbi. Zato se pomoč za splošno usposabljanje obravnava kot bolj upravičena v smislu spodbujanja družb k tej vrsti naložb kot pa pomoč za posebno usposabljanje.

(69) V členu 38(1) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah je posebno usposabljanje opredeljeno kot „usposabljanje, ki ga delojemalec neposredno in v pretežni meri uporablja na svojem trenutnem ali prihodnjem delovnem mestu v podjetju ter ki mu daje znanja, ki niso ali pa so zgolj v omejenem obsegu prenosljiva na druga podjetja ali delovna področja“. Splošno usposabljanje je v členu 38(2) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah opredeljeno kot „usposabljanje, ki ga delojemalec ne uporablja samo ali v pretežni meri na svojem trenutnem ali prihodnjem delovnem mestu v podjetju, temveč delojemalcu daje znanja, ki so v veliki meri prenosljiva na druga podjetja ali delovna področja“. Čeprav obe vrsti usposabljanja do neke mere koristita družbi, ki bo imela v vsakem primeru koristi, povezane z bolje kvalificirano delovno silo, osnovno razlikovanje med splošnim in posebnim usposabljanjem zadeva „prenosljivost“ znanj, pridobljenih med usposabljanjem.

(70) V členu 38(2)(a) in (b) Uredbe o izjemah ter točki 9.2 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 so za ponazoritev navedeni dejavniki, ki jih je mogoče razumeti kot dokaze, da je usposabljanje splošno. Ti vključujejo: (i) usposabljanje skupaj organizira več različnih družb ali če je projekt usposabljanja odprt za delavce iz različnih družb, (ii) usposabljanje je potrjeno, se zaključi s priznano diplomo ali so ga preverili javni organi, (iii) usposabljanje je zagotavljeno za kategorije delavcev, za katere je značilna visoka stopnja fluktuacije v podjetju in zadevnem sektorju, (iv) usposabljanje je lahko za delavce koristno zunaj njihovega trenutnega delovnega mesta (prihodnje zaposlitve v drugem podjetju, družbeno življenje, blaginja itd.).

(71) Komisija najprej ugotavlja, da sta Romunija in družba Ford prepričljivo dokazali četrti kazalnik iz točke 9.2 sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009, tj. da bo dodatno, „do pomoči upravičeno“ usposabljanje, ki se bo zagotovilo, delavcem koristilo tudi zunaj njihovih trenutnih delovnih mest. Romunija in družba Ford sta zlasti dokazali, da predvideno dodatno usposabljanje zagotavlja pridobivanje prenosljivih znanj, ki so za delavce koristna zunaj njihovega delovnega mesta, prispevajo k njihovi blaginji, izboljšajo kakovost njihovega življenja in njihovo zaposljivost v drugih podjetjih/sektorjih, poleg tega pa ustvarjajo tudi pozitivne vplive na gospodarstvo in celotno družbo, zlasti na ravni prikrajšane regije, ki prejema pomoč na podlagi člena 107(3)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

(72) Zato je Romunija predlagala pomoč za projekt usposabljanja, pri katerem je večina priglašenih upravičenih stroškov povezana s splošnim usposabljanjem. Od skupnih stroškov v višini 185,5 milijona EUR, namenjenih za celotni projekt usposabljanja, je 113,7 milijona EUR razglašenih za upravičene stroške za splošno usposabljanje (brez nadomestil plač), pri čemer se le 1,5 milijona EUR šteje za upravičene stroške za posebno usposabljanje (brez nadomestil plač) (glej uvodno izjavo 15 zgoraj). Natančneje, dodatno „posebno“ usposabljanje, ki se bo zagotavljalo v okviru sklopov varnost, ključne poslovne spretnosti in industrijske spretnosti, je skoraj izključno splošno, dodatno usposabljanje, zagotovljeno v okviru sklopa temeljna znanja, pa je izključno splošno (glej uvodne izjave 14 ter od 34 do 37 zgoraj).

(73) Komisija meni, da sta Romunija in družba Ford zadovoljivo utemeljili razlikovanje med splošnimi in posebnimi deli predlaganega programa usposabljanja. Romunija in družba Ford sta zlasti dokazali, da delavci z dodatnim „upravičenim“ splošnim usposabljanjem, ki se bo izvajalo v okviru vsakega od štirih glavnih sklopov usposabljanja, pridobivajo znanja, ki bodo zanje koristna tudi zunaj njihovih trenutnih delovnih mest v tovarni v Craiovi, tj. znanja, ki so „prenosljiva“ v smislu Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 in Uredbe o izjemah. Romunija dokazuje, da je dodatno usposabljanje, ki se bo zagotavljalo v okviru sklopa temeljna znanja, namenjeno krepitvi osebnega razvoja posameznikov in je zelo malo povezano z dejanskim opravljanjem poklica (glej uvodno izjavo 35 zgoraj). Z usposabljanjem, ki se zagotavlja v okviru tega sklopa, se pridobijo splošna znanja (na primer splošno znanje na področju IT, učenje angleškega jezika, izboljšanje pismenosti in računskih spretnosti), ki je koristno za vse kategorije delavcev ne glede na njihovo preteklo izobrazbo. Z usposabljanjem za izboljšanje pismenosti in računskih spretnosti, ki je prilagojeno posamezniku, bodo na primer delavci z različnimi preteklimi izobrazbami sposobni bolje izraziti in pojasniti koncepte in zamisli ter količinsko razlagati spremembe v okolju. Ta sklop vključuje tudi posameznikom prilagojeno usposabljanje za vodstvene položaje za delavce iz vseh kategorij. Taka znanja večinoma koristijo delavcem, izboljšajo kakovost njihovega življenja in ustvarjajo pozitivne zunanje vplive na gospodarstvo in celotno družbo. Ti pozitivni vplivi bodo zlasti očitni na ravni regije, kjer je tovarna v Craiovi, ki je prikrajšana regija Unije, ki prejema pomoč na podlagi člena 107(3)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

(74) Dodatno splošno usposabljanje, ki se bo zagotavljalo v okviru sklopa ključne poslovne spretnosti, bo zagotovilo splošna znanja, ki so večinoma prenosljiva na druga podjetja ali industrijske sektorje ter zadevajo široke teme, kot so znanje projektnega vodenja, človeški viri, nakupi, finance, program Six Sigma (zmanjševanje števila napak pri ponovljenih postopkih, metodologija, ki se uporablja v različnih industrijskih sektorjih) (glej uvodno izjavo 36 zgoraj). Taka splošna znanja lahko povečajo konkurenčnost delavcev na trgu delovne sile. Podobno bo tudi dodatno splošno usposabljanje, ki se bo zagotavljalo v okviru sklopa industrijske spretnosti, vključevalo dve široki področji: izboljšanje znanj za elektrotehnične/mehanične poklice, kar izboljšuje zaposljivost delavcev, ter razširjeno (temeljito) usposabljanje na področju vzdrževanja, avtomatskih strojev in robotike. Delavci se v obeh primerih naučijo ravnanja z drugačnimi vrstami strojev, kot jih uporabljajo na svojem delovnem mestu, zato so pridobljena znanja prenosljiva.

(75) V primeru sklopa usposabljanje na področju varnosti (glej uvodno izjavo 34 zgoraj) dodatno upravičeno usposabljanje, ki se bo zagotavljalo ter je delno sestavljeno iz splošnega usposabljanja in delno iz posebnega usposabljanja, vključuje individualno poučevanje za ozaveščanje na področju varnosti in z varnostjo povezane spremembe vedenja. Ker se pri splošnem delu dodatnega usposabljanja na področju varnosti zagotavljajo znanja, ki so za delavce koristna zunaj opravljanja njihovih dejanskih poklicnih nalog, tj. tudi na drugačnem delovnem mestu in celo v njihovem zasebnem življenju, je mogoče tako usposabljanje obravnavati, kot da ustvarja take pozitivne zunanje vplive, ki so povezani s splošnim usposabljanjem.

(76) Zato Komisija ugotavlja, da sta Romunija in družba Ford zadovoljivo dokazali, da morajo biti znanja, pridobljena z dodatnim splošnim usposabljanjem, za delavce koristna tudi zunaj njihovega trenutnega delovnega mesta, tj. morda na prihodnjih delovnih mestih, v njihovem družbenem življenju ali za njihovo blaginjo, v smislu točke 9.2(d) sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. To ugotovitev podpirajo dokazi, ki sta jih predložili družba Ford in Romunija (glej uvodno izjavo 16 zgoraj), da bo večina vodij usposabljanja, vključenih v program (do 90 %), najetih iz zunanjih specializiranih izobraževalnih središč ter da se bo znaten delež usposabljanj zagotavljal zunaj prostorov tovarne (v zvezi s tem glej tudi upravičene potne stroške vodij in udeležencev usposabljanj v uvodni izjavi 18 tega sklepa).

(77) Vendar Komisija hkrati ugotavlja, da merila preostalih kazalnikov „prenosljivosti“, ki so za ponazoritev navedeni v členu 38(2)(a) in (b) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah ter točki 9.2(a), (b) in (c) Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009, v tej zadevi niso izpolnjena. Natančneje, projekt usposabljanja organizira ena družba in ni odprt za udeležbo delavcev iz drugih družb. Romunija in družba Ford nista predložili informacij o tem, ali bo usposabljanje preverjeno. Ker bodo večino usposabljanja verjetno izvajali vodje usposabljanja iz zasebnih družb, ni verjetno, da bodo udeleženci usposabljanj lahko prejeli diplome/certifikate, ki jih priznavajo ali odobrijo javni organi. Zainteresirane stranke niso predložile informacij o stopnji mobilnosti delavcev v druga podjetja in/ali sektorje. Zato Komisija meni, da je treba prenosljivost pridobljenih znanj povečati z izdajanjem potrdil o udeležbi za udeležence usposabljanj. Čeprav ta pogoj sam po sebi ne zadostuje za izpolnitev merila iz točke 9.2(b) Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009, bi v fazi izvajanja vseeno okrepil skladnost z zahtevo o prenosljivosti. To vprašanje je obravnavano v členu 2(5) tega sklepa. Komisija meni, da je četrti kazalnik iz točke 9.2(d) Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 utemeljen. Glede na vse zgornje ugotovitve Komisija meni, da je zahteva o prenosljivosti v zvezi s predlaganim dodatnim splošnim usposabljanjem izpolnjena.

(78) Komisija se je v odločitvi o sprožitvi preiskave spraševala, ali so deli dodatnega „upravičenega“ usposabljanja dejansko nujni za prihodnje delavce, zlasti ob upoštevanju dejstva, da je imel upravičenec možnost zaposlovanja osebja z višjimi izobrazbenimi kvalifikacijami. Ta dvom je bil odpravljen s prej navedenimi ugotovitvami v zvezi s prenosljivostjo predlaganega dodatnega splošnega usposabljanja, ki se bo zagotovilo, in njegovega potenciala za ustvarjanje pozitivnih vplivov v regiji, ki prejema pomoč, ter na gospodarstvo in celotno družbo.

(79) Glede na zgornje ugotovitve se merilo upravičenosti šteje za izpolnjeno.

Primernost pomoči kot instrumenta politike

(80) Komisija mora na podlagi točk 10 in 11 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 presoditi, ali je državna pomoč najprimernejši instrument politike za spodbujanje take vrste usposabljanja, kot se predlaga. Zato mora Komisija upoštevati nadomestne možnosti za pomoč, ki jo predlaga Romunija, kot je podpora za usposabljanje prek regionalnega izobraževalnega sistema ali pomoč posameznim delavcem za udeležbo pri usposabljanju v drugačnih okoliščinah, tj. zunaj družbe.

(81) Romunija je navedla, da bo projekt usposabljanja skoraj izključno temeljil na zunanjih vodjih usposabljanja, ki bodo s pomočjo specializirane družbe najeti iz regionalnih ali tujih specializiranih zasebnih podjetij. Komisija meni, da nadomestne možnosti za zagotavljanje (vsaj dela) predvidenega usposabljanja prek lokalnih javnih izobraževalnih ustanov niso bile zadovoljivo raziskane. Ne glede na to Komisija sprejema trditev Romunije, da celovit program usposabljanja, kot je predlagan za tovarno v Craiovi, zagotavlja dodano vrednost na podlagi sinergije, ki se bo ustvarila med različnimi vrstami ponujenega usposabljanja in presega preprosto vsoto vrednosti posameznih programov usposabljanj na posameznih področjih.

(82) Zato se ugotavlja, da je izpolnjeno tudi merilo primernosti.

Spodbujevalni učinek/nujnost pomoči

(83) Predlagana pomoč se na podlagi točke 12 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 šteje, kot da ima spodbujevalni učinek, če se izkaže, da vodi k spremembi vedenja upravičenca, da ta zagotovi več usposabljanja in/ali boljše usposabljanje kot v odsotnosti pomoči. Skladnost z merilom spodbujevalnega učinka je temeljni pogoj za odobritev pomoči (uvodna izjava 28 Uredbe o splošnih skupinskih izjemah).

(84) Spodbujevalni učinek pomoči se ugotovi z analizo nasprotnih dejstev, tj. s primerjavo ravni usposabljanja, ki je zagotovljeno na podlagi pomoči in brez pomoči (točka 13 Smernic o pomoči za usposabljanje iz leta 2009).

(85) Družba Ford je za ponazoritev spodbujevalnega učinka predlagane pomoči predstavila primerjavo med programom usposabljanja, ki ga je zagotovila za svoje delavce v tovarni avtomobilov v Saint Petersburgu, in tistim, predlaganim za tovarno v Craiovi. Družba za program usposabljanja v Saint Petersburgu ni prejela pomoči. Struktura zagotovljenega programa usposabljanja je bila podobna strukturi projekta usposabljanja, predlaganega za tovarno v Craiovi, čeprav sta se obseg programa in stopnja vsebinske poglobljenosti razlikovali. Družba je v Saint Petersburgu zagotavljala le najmanjšo stopnjo usposabljanja, potrebno za izpolnitev varnostnih zahtev in ravni za kakovost proizvodnje v družbi Ford. Družba Ford trdi, da je bilo v programu v Saint Petersburgu v primerjavi s predlaganim usposabljanjem za tovarno v Craiovi zagotovljeno le 57 % vsebin na področju varnosti, 2 % na področju temeljnih znanj, 30 % na področju poslovnih spretnosti in 47 % na področju industrijskih spretnosti.

(86) Komisija meni, da primerjava med programoma usposabljanj v Saint Petersburgu in Craiovi ni v celoti prepričljiva. Izhodiščne okoliščine in značilnosti proizvodnje v obeh tovarnah niso primerljive. Družba Ford je v Saint Petersburgu prevzela tovarno, v kateri so se prej proizvajali veliki motorji za gradnjo ladij in obrambno industrijo, v tovarni v Craiovi pa so se prej proizvajala vozila. Družbi Ford v Saint Petersburgu ni bilo treba ohraniti nekdanjih zaposlenih. Zato je lahko zaposlila mlajše in bolj kvalificirane, čeprav manj izkušene delavce. Proizvodnja v tovarni v Saint Petersburgu je manjša kot proizvodnja, načrtovana za tovarno v Craiovi. Družba Ford v Saint Petersburgu proizvaja le vozila (v tovarni se od leta 2002 proizvajata modela Ford Focus II in Ford Mondeo), v tovarni v Craiovi pa se bodo proizvajali vozila (večnamenska modela B-MAV in ISC) in motorji. V prvi tovarni v primerjavi z zadnjo ni stiskalnice. Zato se potrebe družbe po usposabljanju za učinkovito obratovanje tovarne in izpolnjevanje (verjetno različnih) regulativnih ter notranjih varnostnih in kakovostnih standardov razlikujejo.

(87) Komisija vseeno meni, da je primerjava s tovarno v Saint Petersburgu vsekakor dokaz, da je mogoče tovarno avtomobilov Ford voditi učinkovito ter izpolniti notranje kakovostne in varnostne standarde družbe s precej manj usposabljanja, kot se predlaga za tovarno v Craiovi. Ta ugotovitev podpira trditev Romunije, da bi se družba brez pomoči omejila na to, da bi v tovarni v Craiovi zagotovila le nekoliko več usposabljanja, ki je potrebno za obratovanje tovarne (tj. usposabljanje za namene družbe, za katerega je upravičenec namenil 29,7 milijona EUR lastnih sredstev). Družba Ford dejansko navaja, da bi brez pomoči zagotavljala samo usposabljanje za namene družbe (tj. usposabljanje, ki je potrebno za uporabo nove tehnologije v tovarni ter izpolnitev notranjih varnostnih

in kakovostnih standardov, ki ni bilo razglašeno za upravičeno do pomoči in katerega stroške bo v celoti krila sama), in le do 40 % vsebine nekaterih dodatnih programov usposabljanja (kot so navedeni v dokumentaciji, predloženi v zvezi s projektom usposabljanja). Poleg tega je družba Ford predložila podrobne ocene stroškov usposabljanja, proračunov, udeležencev, vsebine in časovnega razporeda za predlagani program usposabljanja v tovarni v Craiovi ter zadostne enakovredne informacije o programu usposabljanja, ki je bil zagotovljen v tovarni v Saint Petersburgu, pri čemer mora njihove elemente Komisija preveriti na podlagi točke 15(a) sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. Družba je predložila tudi podrobne dokaze, na podlagi katerih je mogoče razlikovati med programi, ki so obvezni na podlagi veljavnih predpisov EU in/ali romunskih predpisov – v smislu točke 15(b) sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. Stroški za dodatni „upravičeni" del programa usposabljanja so upravičeni v primerjavi s stroški za del programa usposabljanja za namene družbe (torej neupravičen) in se je začel izvajati že poleti 2009. Zato se šteje, da je izpolnjeno tudi merilo iz točke 15(c) sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009.

(88) Komisija se je v odločitvi o sprožitvi postopka spraševala, ali so deli programa usposabljanja, priglašeni kot upravičeni do pomoči, morda nujni za uporabo nove tehnologije, uvedene v tovarni v Craiovi. V tem primeru bi bil učinek pomoči le kritje stroškov poslovanja družbe, tj. stroškov, ki bi jih morala družba v vsakem primeru kriti, pri čemer pomoč ne bi imela spodbujevalnega učinka. Tak položaj bi bil primerljiv s položaji, ugotovljenimi v zadevah *Ford Genk* ([41]), *GM Antwerp* ([42]) in *DHL Leipzig* ([43]), ko je Komisija ugotovila, da pomoč ni združljiva z notranjim trgom za tiste dele programa usposabljanja, ki so povezani na primer s prestrukturiranjem, uvajanjem novih proizvodov ali ki so obvezni na podlagi varnostnih predpisov. Komisija je ugotovila, da pomoč v primerih, ko je namenjena financiranju običajnega poslovanja, katerega stroške morajo družbe v vsakem primeru kriti same, nima pravega spodbujevalnega učinka, ampak le subvencionira stroške poslovanja upravičenca, tako da krije stroške, ki bi jih moral plačati sam.

(89) Romunija in družba Ford poudarjata, da je bilo usposabljanje, ki je nujno za uporabo nove tehnologije, jasno ločeno od dodatnega splošnega usposabljanja, ki ni nujno za opravljanje nalog na delovnem mestu. Družba v okviru sklopa ključne poslovne spretnosti v celoti financira programe usposabljanja za namene družbe, ki se zagotavljajo na področjih posebni sistemi IT v družbi Ford, poslovni procesi v družbi Ford in notranji nadzorni postopki v družbi Ford. Podobno bo družba tudi v okviru sklopa industrijske spretnosti v celoti financirala programe, ki so nujni za opravljanje nalog na delovnem mestu, kot so: začetek izvajanja, vzdrževanje ter viličarji, robotika in avtomatski stroji. Za opravljanje delovnih nalog ali celo razumevanje bolj specializiranih delov programa usposabljanja ni nujno niti dodatno splošno usposabljanje, ki se zagotavlja v okviru sklopa temeljna znanja, ker nova tehnologija v tovarni temelji na vizualnih navodilih, ki jim je mogoče preprosto slediti in jih izenačiti z „učenjem skozi prakso". Komisija sprejema te trditve, ki so v skladu z ugotovitvijo, da se z večino predlaganega dodatnega „upravičenega" usposabljanja zagotavljajo splošna in prenosljiva znanja, ki niso neposredno povezana z uspešnostjo na delovnem mestu. V tem smislu Komisija še ugotavlja, da je odnos med dodatnim usposabljanjem, ki se bo zagotavljalo, in poslovnimi dejavnostmi upravičenca (tj. proizvodnja vozil in motorjev) manj tesen v primeru programov, ki se zagotavljajo v okviru sklopov varnost, temeljna znanja in ključne poslovne spretnosti (glej tudi uvodni izjavi 35 in 36 zgoraj), kot pri sklopu industrijske spretnosti (glej tudi uvodno izjavo 37 zgoraj). Vendar zgornje ugotovitve glede nujnosti usposabljanja, zagotovljenega v okviru tega sklopa, za upravičenca odpravljajo te pomisleke in omogočajo ugotovitev, da odnos med usposabljanjem na področju industrijskih spretnosti in dejavnostjo prejemnika pomoči ne kaže na odsotnost spodbujevalnega učinka v smislu točke 15(d) sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. To ugotovitev potrjuje, da sta Romunija in družba Ford zagotovili dokaze, ki kažejo, da se bo pomemben del usposabljanja zagotavljal zunaj prostorov tovarne in ga bodo opravljali zunanje vodje usposabljanja, najeti pri specializiranih zunanjih izobraževalnih središčih (glej uvodni izjavi 16 in 76 zgoraj). To je dodaten dokaz, da je odnos med zagotovljenim usposabljanjem in dejavnostmi upravičenca manj tesen v smislu točke 15(d) sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009.

(90) Komisija hkrati ugotavlja, da Romunija in upravičenec nista predložila dokazov za utemeljitev, da upravičenec med upravičene stroške ne bo vključil stroškov, ki bi se upravičencu lahko sčasoma povrnili zaradi koristi znanj, ki jih delavci pridobijo med usposabljanjem – kot je določeno v zadnjem odstavku točke 16 (in povezani opombi št. 1) smernic o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. Komisija vseeno priznava, da je lahko take vplive zapleteno količinsko opredeliti in naknadno dokazati v posebnih okoliščinah programa usposabljanja, predlaganega v tem primeru, pri katerem je velik delež predlaganega dodatnega usposabljanja splošen, kar upravičencu načeloma koristi le posredno, pri čemer same lastnosti in vsebina predlaganega usposabljanja izključujejo predpostavko, da bi ga bilo mogoče opravljati v okviru sedanjih nalog ali poklicev delavcev. Vendar Komisija meni, da je treba od upravičenca zahtevati, da

([41]) Glej opombo 19 zgoraj, uvodne izjave od 28 do 38 Odločbe.
([42]) Glej opombo 20 zgoraj, uvodne izjave od 43 do 45 Odločbe.
([43]) Odločba Komisije 2008/878/ES z dne 2. julija 2008 o državni pomoči C 18/07 (ex N 874/06), ki jo Nemčija namerava izvajati za družbo DHL (UL L 312, 22.11.2008, str. 31).

se zaveže, da bo stroške izključil iz upravičenih stroškov, priglašenih med izvajanjem programa – v zvezi s tem glej člen 2(6) tega sklepa.

(91) Komisija se je v odločitvi o sprožitvi postopka spraševala še, ali so deli usposabljanja na področju varnosti, razglašeni za upravičene do pomoči, za družbo morda dejansko obvezni, ker je to zahtevano v varnostnih predpisih EU in/ali romunskih varnostnih predpisih ali ker izhajajo iz notranjih varnostnih standardov družbe. Romunija in družba Ford sta predložili dokumentacijo, ki dokazuje, da se bo usposabljanje na področju varnosti, zahtevano v predpisih, v celoti zagotavljalo na stroške družbe v okviru dela programa usposabljanja za namene družbe, ki ni upravičeno do pomoči. Družba Ford še trdi, da se spodbujevalnega učinka pomoči ne sme ocenjevati glede na notranje standarde družbe – v tem primeru notranje varnostne standarde –, ker bi imel tak pristop učinek izkrivljanja, saj bi družbam narekoval znižanje (ali ohranjanje nizkih) notranjih standardov za doseganje upravičenosti do pomoči. Komisija ugotavlja, da je bil tudi odgovor na to vprašanje zadovoljiv.

Sorazmernost

(92) Komisija na podlagi točke 16 Smernic o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 preveri, ali je znesek pomoči omejen na najmanjši znesek, potreben za doseganje cilja pomoči. V ta namen Komisija preveri, ali so priglašeni upravičeni stroški izračunani skladno z določbami člena 39(4) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah in omejeni na stroške usposabljanja, ki se brez pomoči ne bi izvajalo, ter da se upošteva najvišja intenzivnost pomoči iz člena 39(2) Uredbe o izjemah.

(93) Kategorije upravičenih stroškov, ki jih je Romunija priglasila za dodatni „upravičeni“ del programa usposabljanja (glej uvodno izjavo 18 zgoraj), izpolnjujejo pogoje iz člena 39(4) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah in torej pogoje iz točke 16 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. Natančneje, Romunija in upravičenec sta predložila ločene ocene stroškov za (neupravičene) dele programa usposabljanja za namene družbe ter „upravičene“ splošne in posebne dele, pri čemer se v zadnjem primeru razlikuje med naslednjimi kategorijami: stroški za osebje vodij usposabljanja, potni stroški vodij in udeležencev usposabljanj (vključno z nastanitvijo), amortizacija orodij in opreme, ki se uporabljajo izključno za projekt usposabljanja, usmerjanje in svetovanje v zvezi s projektom usposabljanja ter nadomestila plač vodij usposabljanja, ki so omejena na predvidene ure/dneve usposabljanja. Poleg tega sta Romunija in družba Ford predložili podrobna pojasnila v zvezi z domnevnimi in predvidenimi stroški, na katerih temeljijo zahtevki glede na kategorije upravičenih izdatkov za splošne in posebne dele dodatnega usposabljanja. Komisija še ugotavlja, da so bila predložena natančna pojasnila v zvezi s približnim številom delavcem, ki jim je namenjen vsak posamezni program usposabljanja (pri čemer se razlikuje med sedanjimi in prihodnjimi delavci ter so navedene ločene ocene za zaporedna leta izvajanja programa), in s tem povezanim ocenjenim številom dni/ur usposabljanja po programih usposabljanja, sklopih usposabljanja in letih izvajanja programa. Romunija še dokazuje, da je bila za ta projekt uporabljena največja intenzivnost pomoči v višini 50 % za splošno usposabljanje in 25 % za posebno usposabljanje. Tako je bila največja intenzivnost pomoči, uporabljena za upravičeno splošno usposabljanje, nižja od tiste, ki jo dovoljuje člen 39(2)(a) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Poleg tega Romunija dokazuje, da je upravičenec znesek pomoči dejansko omejil na 57 milijonov EUR, čeprav bi bil tudi na podlagi uporabe bolj omejevalne največje intenzivnosti pomoči iz Uredbe (ES) št. 68/2001 za ocenjene upravičene stroške projekt upravičen do 76,96 milijona EUR za pomoč za splošno usposabljanje in 0,47 milijona EUR za pomoč za posebno usposabljanje.

(94) Komisija se je v odločitvi o sprožitvi preiskave spraševala, ali predlagana pomoč za usposabljanje (ali vsaj njeni deli) morda dejansko odpravlja nematerialne regionalne omejitve, ki se kažejo v obliki pomanjkanja znanj, kar pa je odpravila že regionalna pomoč v višini 143 milijonov EUR, ki jo je Komisija odobrila aprila 2008 za naložbe v tovarno Ford Craiova ([44]).

(95) To vprašanje je povezano z vprašanjem skladnosti s kumulacijskimi pravili iz člena 7 Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Pomoč za usposabljanje se v skladu z odstavkom 3 tega člena ne sme kumulirati s katero koli drugo pomočjo v zvezi z istimi – delno ali popolnoma prekrivajočimi – upravičenimi stroški, če bi se zaradi take kumulacije presegla zgornja meja intenzivnosti pomoči, ki se uporablja na podlagi člena 39 Uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

(96) Romunija je dokazala, da priglašena pomoč za usposabljanje in prej dodeljena regionalna pomoč ne vključujeta prekrivajočih se upravičenih stroškov. Regionalna pomoč, ki je bila odobrena aprila 2008, se je nanašala na upravičene stroške za začetne naložbe (stroje, tovarno, poslopja) na podlagi točke 4.2 Smernic o regionalni pomoči iz leta 2006 ([45]). V tej zadevi priglašeni upravičeni stroški vključujejo popolnoma različne kategorije izdatkov: stroški za osebje vodje usposabljanja, potni stroški vodij in udeležencev usposabljanj, gradivo in potrebščine, amortizacija gradiva in orodij, uporabljenih pri usposabljanju, usmerjanje in svetovanje, nadomestila plač za udeležence usposabljanj, ki so izključno povezana s časom, porabljenim za usposabljanje. Komisija ugotavlja, da je Romunija utemeljila razlikovanje med

([44]) Glej opombo 4.

([45]) Smernice o državni regionalni pomoči za obdobje 2007–2013 (UL C 54, 4.3.2006, str. 13).

upravičenimi stroški, ki jih krije dodeljena regionalna pomoč, in pomočjo za usposabljanje, predlagano za tovarno v Craiovi.

(97) Poleg tega se postavlja vprašanje, ali je pomoč za usposabljanje kot taka upravičena, saj bi odpravljala nematerialne regionalne omejitve, kar je odpravila že regionalna pomoč. Romunija v odgovor na to vprašanje poudarja, da imajo ukrepi regionalne pomoči in pomoči za usposabljanje različne cilje ter krijejo različne upravičene stroške. Cilj regionalne pomoči je spodbujanje naložb v prikrajšanih regijah Unije, pomoč za usposabljanje pa je namenjena povečanju naložb v usposabljanje. Regionalna pomoč koristi predvsem upravičenemu podjetju, pomoč za usposabljanje, zlasti ko je povezana s splošnim usposabljanjem, pa koristi predvsem delavcem in šele nato podjetju. Romunija še poudarja, da pravila EU o državni pomoči ne prepovedujejo kumulacije regionalne pomoči in pomoči za usposabljanje za isto podjetje. Poleg tega Romunija upravičeno poudarja, da, če podjetja, ki so prejela regionalno pomoč, ne bi imela pravice do pomoči za usposabljanje, bi bile najbolj prikrajšane regije v Uniji dejansko v slabšem položaju, ker bi jim bila odvzeta možnost zagotavljanja pomoči za usposabljanje.

(98) Komisija na podlagi ugotovitev iz odstavka 94 ugotavlja, da je glede na predložene informacije mogoče skleniti, da so izpolnjeni pogoji glede sorazmernosti iz člena 39(2) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah (kjer je določena veljavna intenzivnost pomoči), člena 39(4) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah (kjer so določene kategorije upravičenih stroškov, ki jih je mogoče upoštevati pri izračunu) in točke 16 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. Zlasti kar zadeva stroške za honorarje vodij usposabljanja, so bili upoštevani le stroški, povezani s časom, porabljenim za usposabljanje, skladno s pogoji iz člena 39(4)(f) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

(99) Vendar Komisija vseeno ugotavlja, da dokaze v zvezi s sorazmernostjo glede zagotavljanja omejitve pomoči na najmanjši potreben znesek, ki so bili predloženi v tej zadevi, skoraj izključno sestavljajo ocene prihodnjih stroškov in napovedi prihodnjega delovanja. Tako je na primer v zvezi s skupnim številom delavcev, ki bodo vključeni v predlagani program usposabljanja, kar vključuje ocene celotne delovne sile v številu 9 000 delavcev do leta 2012. Podobno sklepanje se uporablja za ocene upravičenih stroškov po kategorijah izdatkov v skladu s členom 39(4) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Komisija priznava, da je mogoče za tako širok projekt usposabljanja, kot je zadevni projekt, ki je namenjen 9 000 delavcem in vključuje več kot 269 programov, ki se bodo izvajali v petih letih, dopustiti, da so upravičeni stroški, ki se štejejo za nujne, lahko le ocene na podlagi podobnih stroškov, nastalih v preteklosti (v zvezi s projekti usposabljanj, ki so potekali na drugih lokacijah družbe), in ob upoštevanju realnih napovedi stroškov za Romunijo (glej uvodno izjavo 20 zgoraj). Vendar ni mogoče vnaprej izključiti možnosti, da bi bili dejansko nastali stroški lahko nižji od predvidenih. Zato je treba vključiti dodatne zaščitne klavzule za zagotovitev skladnosti z načelom sorazmernosti med izvajanjem projekta. To vprašanje obravnavajo pogoji iz člena 2 Sklepa.

Izkrivljanje konkurence

(100) Komisija mora na podlagi točke 17 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 poglobljeno oceniti morebitne učinke izkrivljanja, ki jih lahko povzroči pomoč v tistih primerih, ko lahko predlagana pomoč znatno spremeni vedenje upravičenca, kar lahko izkrivlja konkurenco. Učinek izkrivljanja, ki ga lahko povzroči pomoč, se razlikuje glede na značilnosti pomoči in zadevnega(-ih) trga(-ov).

(101) Komisija ugotavlja, da je predlagana pomoč skoraj izključno povezana s splošnim usposabljanjem, ki naj bi glede na svojo naravo koristilo predvsem delavcem in šele nato upravičencu (čeprav bo imel ta koristi, ker ima na voljo bolje kvalificirano delovno silo). Zato je mogoče trditi, da pomoč nima pomembnejšega učinka v smislu kakovosti, količine proizvodnje ali cen, tj. učinka, ki bi upravičencu dajal prednost v škodo njegovih konkurentov. Poleg tega mora tudi skladnost z načelom sorazmernosti omejevati učinke izkrivljanja, ki jih lahko povzroči pomoč.

(102) Vendar so skladno s točko 18 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009 selektivnost pomoči, obseg pomoči in trajanje programa, ki prejema pomoč, kazalniki verjetnosti in obsega izkrivljanja konkurence. Predlagana pomoč je selektivna (vključuje ad hoc individualno pomoč za večje podjetje), znesek pomoči je neobičajno visok (57 milijonov EUR), program usposabljanja, ki prejema pomoč, pa traja pet let (kar poleg tega sovpada z obdobjem, v katerem se bosta začela dva nova proizvodna projekta).

(103) Komisija je zlasti zaskrbljena zaradi učinka neobičajno visokega skupnega predlaganega zneska pomoči, tj. 57 milijonov EUR. Tak znesek pomoči bi imel, zlasti če bi se takoj in v celoti izplačal upravičencu, podobne učinke izkrivljanja kot takojšnja denarna dotacija. Upravičenec bi lahko v teh okoliščinah vsaj v začetnih fazah izvajanja programa ta znesek uporabil tudi za druge operativne namene poleg kritja stroškov tekočega programa usposabljanja.

(104) Drugi pomislek je morebitna finančna prednost, ki bi jo lahko imel upravičenec zaradi dejstva, da bi se pomoč za usposabljanje delno uporabila za nadomestila plač za delavce glede na čas, porabljen za dodatni „upravičeni“ del usposabljanja. Glede na informacije, ki sta jih predložili Romunija in družba Ford, bi predlagani projekt usposabljanja skupno zajemal povprečno 111 dni usposabljanja na delavca (tj. povprečno 22,2 dneva usposabljanja na leto), kar vključuje (neupravičeni) del programa usposabljanja za namene družbe in dodatni „upravičeni“ del programa.

(105) Komisija mora za oceno učinka izkrivljanja, ki ga lahko ima predlagana pomoč, upoštevati tudi značilnosti sektorja in strukturo trga(-ov), ki ga (jih) zadeva projekt usposabljanja, ki prejema pomoč. Komisija za preučitev teh vidikov izhaja iz ustrezne analize upoštevnega proizvodnega trga, upoštevnega geografskega trga in tržnega deleža, ki jo je Komisija izvedla leta 2008 za oceno regionalne pomoči za družbo Ford Craiova ([46]), pri čemer se ugotovitve iz te analize primerjajo z nedavnimi podatki svetovalne družbe ([47]) o prodaji avtomobilov in razlagajo na podlagi nedavnih informacij o stopnjah izkoriščenosti zmogljivosti v industriji.

(106) Upravičenec do pomoči za usposabljanje je večja družba v sektorju za proizvodnjo motornih vozil. Družba Ford bo v tovarni v Craiovi proizvajala dva nova tipa vozil: B-MAV, majhno večnamensko vozilo, zgrajeno na platformi, ki jo je družba Ford opredelila kot del segmenta B osebnih vozil, in ISV, majhno večnamensko vozilo, ki se lahko uporablja za potnike in gospodarski prevoz, zgrajeno na platformi, ki jo je družba Ford opredelila kot del segmenta C osebnih vozil. Tovarna v Craiovi bo od leta 2011 proizvajala tudi novo linijo motorjev z majhnimi izpusti CO_2, ki bodo skoraj izključno vgrajeni v vozila Ford.

(107) Komisija je v Odločbi o regionalni pomoči iz aprila 2008 ugotovila, da če so motorji vmesni proizvodi, ki bodo vgrajeni v vozila Ford, upoštevni proizvodni in geografski trgi za motorje sovpadajo s tistimi za končne proizvode (vozila). Kar zadeva upoštevne proizvodne in geografske trge za vozila B-MAV in IVS, je Komisija zaradi obstoja različnih sistemov za opredelitev upoštevnih segmentov vozil upoštevala različne nadomestne opredelitve proizvodnega trga. Vozila, proizvedena v tovarni v Craiovi, se bodo prodajala predvsem na trgih EU in EGP, vendar družba sčasoma načrtuje tudi izvoz na druge svetovne trge. Komisija je ocenila ustrezne tržne deleže v obdobju 2007–2012 na ravni EGP in svetovni ravni, pri čemer je ugotovila, da je bil najvišji možni ustrezni tržni delež, ki ga je dosegla družba Ford, 16,8 % na ravni EGP v letu 2007, pri čemer naj bi se ta delež do leta 2013 postopno nekoliko zmanjšal. Družbe, ki proizvajajo vozila z zelo podobnimi značilnostmi, kot jih imajo vozila B-MAV in IVS, so Renault in Opel oziroma Renault, Citroen, Fiat ter Volkswagen.

([46]) Glej opombo 4, uvodne izjave 70 do 129.

([47]) Podatki družbe Global Insight iz oktobra 2009, ki so jih pridobile službe Komisije. Glej http://www.ihsglobalinsight.com

(108) Za celotni evropski avtomobilski sektor je značilna prevelika zmogljivost proizvodnje; v letu 2007, ki se je obravnavalo kot dobro leto za prodajo avtomobilov v Evropi, so proizvajalci na trg na primer dali štiri milijone avtomobilov več, kot jih je trg lahko sprejel ([48]). ACEA (Evropsko združenje proizvajalcev avtomobilov) poroča, da se je število registracij novih lahkih gospodarskih vozil z maso do 3,5 tone med julijem 2008 in julijem 2009 v Evropi zmanjšalo za 31,4 % ([49]).

(109) Komisija meni, da značilnosti sektorja (zlasti prevelike zmogljivosti) in ustreznih trgov (močna konkurenca med nekaj velikimi proizvajalci) jasno kažejo, da lahko pomoč izkrivlja konkurenco. Vendar je treba te ugotovitve obravnavati glede na potrebo po spodbujanju prihodnjih naložb, potrebnih za zagotovitev dolgoročne vzdržnosti celotnega evropskega sektorja motornih vozil. Komisija je v Sporočilu o odzivu na krizo v evropski avtomobilski industriji ([50]) opredelila vrsto ukrepov pomoči za podporo industriji v okoliščinah sedanje krize, vključno s pomočjo za usposabljanje. Poleg tega je treba opozoriti, da je pomoč v absolutnem smislu sicer obsežna, vendar pomeni le približno tretjino celotnih finančnih obveznosti za usposabljanje delavcev v tovarni v Craiovi. Zato ti pomisleki sami po sebi niso zadostna utemeljitev za zavrnitev pomoči. Kljub temu kažejo, da je treba določiti nekatere pogoje za izplačilo pomoči za zagotovitev, da se družbi Ford ne omogoči pretirana kratkoročna likvidnost. To vprašanje je obravnavano v pogojih v zvezi z izvajanjem programa iz člena 2 sklepnega dela Sklepa.

Primerjava pozitivnih in negativnih vplivov pomoči

(110) Komisija je ugotovila, da so bili zadovoljivo dokazani pozitivni vplivi predlagane pomoči v smislu (i) spodbujanja upravičenca k zagotavljanju dodatnega splošnega usposabljanja, ki lahko ustvari pozitivne vplive na gospodarstvo in družbo, zlasti na ravni regije, ki prejema pomoč na podlagi člena 107(3)(a) Pogodbe o delovanju Evropske unije, (ii) primernosti pomoči kot instrumenta politike in (iii) njenega spodbujevalnega učinka. Komisija ima nekatere pomisleke glede sorazmernosti predlagane pomoči na podlagi ocen prihodnjih stroškov in napovedi prihodnjih ukrepov, vendar vseeno ugotavlja, da so predhodni dokazi o sorazmernosti, predloženi v tej zadevi, sprejemljivi. Kar zadeva negativne vplive pomoči, povezane z njenim potencialom za izkrivljanje konkurence, je

([48]) Glej publikacijo The Economist z dne 17. septembra 2009, „Small Isn't Beautiful“, kjer so navedene ocene družbe PWC o prevelikih zmogljivostih v evropski avtomobilski industriji v obdobju 2005–2010.

([49]) Glej izjavo za javnost združenja ACEA z dne 24. septembra 2009, Registracije novih gospodarskih vozil v juliju in avgustu 2009, države EU in EFTA, na voljo na: http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/commercial_vehicles_registrations_down_374_eight_months_into_2009

([50]) Sporočilo Komisije z dne 25. februarja 2009, besedilo je na voljo na spletni strani: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri = COM:2009:0104:FIN:SL:PDF

Komisija zlasti zaskrbljena glede vpliva tako obsežne posamične pomoči, pri čemer med drugim upošteva značilnosti sektorja in upoštevnih trgov. Vendar Komisija meni, da je mogoče te pomisleke glede sorazmernosti in učinkov izkrivljanja odpraviti z izpolnitvijo nekaterih pogojev v zvezi z izvajanjem programa, ki prejema pomoč, za zagotovitev, da se pomoč izplača le v periodičnih obrokih za nazaj, ko družba Ford predloži dokazila o dejanskih nastalih stroških. Zato Komisija ugotavlja, da pozitivni vplivi predlagane pomoči presegajo morebitne negativne vplive, ki jih ta lahko povzroči. To splošno pozitivno ravnovesje upravičuje odobritev pomoči kot združljive s Pogodbo o delovanju Evropske unije na podlagi člena 107(3)(c).

Kumulacija pomoči

(111) To vprašanje je bilo obravnavano v uvodnih izjavah 96 in 97 tega sklepa. Komisija je ugotovila, da predlagana pomoč izpolnjuje zahteve glede kumulacije pomoči iz člena 7 Uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

Načelo Deggendorf

(112) Glede na dokumentacijo, ki jo je predložila Romunija kot dokaz, da je družba Ford 27. junija 2008 vrnila nezdružljivo pomoč za privatizacijo v višini 27 milijonov EUR in pripadajoče obresti, Komisija ugotavlja, da predlagana pomoč izpolnjuje tako imenovano načelo Deggendorf.

7. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(113) Komisija ugotavlja, da je ukrep pomoči za usposabljanje, ki ga je Romunija priglasila v korist podjetja Ford Romania SA s sedežem v Craiovi in ga sestavlja pomoč v višini 57 milijonov EUR za petletni program usposabljanja, ki zajema skupaj do 9 000 delavcev v tovarni v Craiovi, združljiv z notranjim trgom na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe o delovanju v Evropske unije.

(114) Glede na pomisleke glede sorazmernosti in učinkov izkrivljanja, ki jih lahko povzroči pomoč, iz uvodnih izjav 99, 109 in 110 tega sklepa, Komisija po potrebi in utemeljeno dovoljuje sprejetje pozitivne odločitve na podlagi pogojev iz člena 7(4) postopkovne uredbe ([51]). Cilj teh pogojev je zagotovitev sorazmernosti med izvajanjem projekta (z zagotovitvijo, da je znesek pomoči strogo omejen na kritje upravičenih stroškov, ki so dejansko nastali), omejevanje morebitnega učinka izkrivljanja zaradi takojšnega izplačila celotnega zneska pomoči in okrepitev prenosljivosti znanj, ki jih delavci pridobijo med usposabljanjem.

([51]) Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

(115) Kot je Romunija predlagala v dopisu z dne 9. julija 2009 ([52]), je treba pravila in pogoje za izplačilo pomoči določiti v posebnem romunskem zakonodajnem dokumentu.

(116) Na podlagi teh ugotovitev je Komisija –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Pomoč, ki jo Romunija namerava izvajati za družbo Ford Romania SA s sedežem v Craiovi in obsega 57 milijonov EUR, je združljiva z notranjim trgom na podlagi pogojev iz člena 2.

Člen 2

1. Pomoč se izplača v periodičnih naknadnih obrokih v časovnih presledkih, katerih trajanje je treba določiti v sporazumu med romunskim organom, ki dodeljuje pomoč, in upravičencem, vendar ne sme biti v nobenem primeru daljše od enega leta. Skupni znesek periodičnih izplačil mora ustrezati dejansko nastalim stroškom, ki jih upravičenec priglasi romunskemu organu, ki dodeljuje pomoč.

2. O pogojih sprejetega sporazuma glede trajanja časovnih presledkov za naknadna izplačila romunski organi obvestijo romunski svet za konkurenco, ki je pristojen za spremljanje izvajanja tega ukrepa pomoči, in pristojne službe Komisije.

3. Upravičenec ob koncu vsakega leta izvajanja programa usposabljanja romunskemu nadzornemu organu in Komisiji predloži neodvisno revidirana podrobna poročila o izvajanju programa in stroških, nastalih v zadevnem obdobju. Poročila o izvajanju vključujejo podrobne informacije o nastalih izdatkih in zagotovljenem usposabljanju. V poročilih so za vsak sklop usposabljanj določene kategorije upravičenih izdatkov, kot so opredeljene v členu 39(4) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah. Letna poročila o izvajanju vključujejo tudi seznam programov usposabljanja, ki so se zagotavljali v zadevnem obdobju v okviru vsakega sklopa, število delavcev, ki so se udeležili programov, po kategorijah delavcev, skupno število dni/ur usposabljanja glede na program in sklop usposabljanja ter skupno število delavcev v družbi ob koncu vsakega leta

([52]) Glej uvodno izjavo 21.

izvajanja programa (popis zaposlenih). Upravičenec in romunski nadzorni organ soglasno imenujeta neodvisnega revizorja.

4. Izplačila obrokov za zaporedna leta izvajanja programa so odvisna od tega, ali romunski nadzorni organ in Komisija odobrita letna poročila o izvajanju v šestih tednih po datumu, ko se predloženo poročilo šteje za popolno. Če v navedenem roku ni odgovora, se to šteje za tiho soglasje s poročili o izvajanju.

5. Upravičenec vsakemu delavcu, ki se udeleži programa usposabljanja, ob koncu programa ali vsako leto (kot je najprimernejše) izda potrdilo o udeležbi, na katerem so navedeni opravljeni programi in število dni/ur usposabljanja glede na program. Taka potrdila o udeležbi je treba v vsakem primeru izdati na zahtevo delavca, če je ta vložil uradni zahtevek o odhodu iz podjetja. Potrdila o udeležbi tako povečujejo prenosljivost znanj, pridobljenih med usposabljanjem.

6. Romunski organi pogoje iz pododstavkov od 1 do 5 zgoraj prenesejo v zakonodajni dokument, ki ureja izvajanje programa usposabljanja. V zakonodajnem dokumentu so poleg navedbe zgoraj navedenih pogojev določeni posebni pogoji, ki zagotavljajo vračilo zneskov pomoči, izplačanih v prejšnjih periodičnih obrokih in preverjeno presegajo dejansko nastale izdatke in/ali intenzivnost pomoči, na podlagi katere je bila pomoč odobrena glede na opredelitev „splošnega“ ali „posebnega“ usposabljanja, ki se bo zagotavljalo. V zakonodajnem dokumentu je določena tudi obveznost upravičenca, da iz priglašenih upravičenih stroškov izključi tiste stroške, ki bi se lahko sčasoma vrnili zaradi koristi znanj, ki jih delavci pridobijo med usposabljanjem, v smislu zadnjega odstavka točke 16 Sporočila o pomoči za usposabljanje iz leta 2009. Zakonodajni dokument se čim prej predloži Komisiji. Pred sprejetjem tega dokumenta pomoči ni mogoče izvajati.

7. Komisija predstavnike delavcev v tovarni Ford Craiova poziva, naj ob koncu vsakega leta izvajanja programa usposabljanja predložijo pisne pripombe o vsebini programov usposabljanja, ki so bili zagotovljeni, in udeležbi na usposabljanjih (v smislu števila delavcev, ki se udeležijo usposabljanja, in časa, porabljenega za usposabljanje).

Člen 3

Romunija v dveh mesecih po priglasitvi tega sklepa Komisijo obvesti o ukrepih, ki jih je sprejela za uskladitev s tem sklepom.

Člen 4

Ta sklep je naslovljen na Romunijo.

V Bruslju, 2. decembra 2009

Za Komisijo

Neelie KROES

Članica Komisije